

ΤΑ ΙΕΡΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

[Αγίου Νικολάου του Καβάσιλα.](#)

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΜΑΣ ΕΝΩΝΟΥΝ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

...Τα Ιερά Μυστήρια μεταδίδουν την εν Χριστώ ζωήν. Αυτή η αλήθεια ανεπύχθη και ετονίσθη προηγουμένως. Τώρα θα εξετάσωμεν, πώς κάθε μυστήριο οδηγεί εις αυτήν την ζωήν. Διότι η εν Χριστώ ζωή είναι η ένωσις μας με τον Χριστόν. Με ποίον τρόπον τα μυστήρια ενώνουν με τον Χριστόν τους πιστούς, οι οποίοι συμμετέχουν εις αυτά; εις αυτό το ερώτημα χρειάζεται απάντησις.

Δια να ενωθώμεν με τον Χριστόν, είναι ανάγκη να περάσωμεν και να πάθωμεν όσα έπαθεν ο Χριστός. Εκείνος έλαβεν αίμα και σάρκα καθαράν από κάθε αμαρτίαν.

Επειδή δε ήτο θεός, εθέωσε την ανθρωπίνη φύσιν, που έλαβεν. Απέθανεν ως άνθρωπος, αλλ' ανέστη εκ του τάφου ως παντοδύναμος Θεός. Εκείνος, λοιπόν, που θέλει να ενωθή με τον Χριστόν, είναι ανάγκη και της σαρκός του Κυρίου να μεταλάβη και της θείας φύσεως του να γίνη κοινωνός, άλλα και του τάφου και της Αναστάσεως του μέτοχος. Δια τούτο βαπτίζομεθα μεν, δια να γίνωμεν μέτοχοι εις τον θάνατον και την Ανάστασιν του Χριστού, λαμβάνομεν δε ευθύς μετά το βάπτισμα το χρίσμα, δια να γίνωμεν κοινωνοί της θείας του φύσεως. Τρώγομεν έπειτα το σώμα και πίνομεν εκ του αγίου Ποτηρίου το αίμα του Κυρίου και γινόμεθα τοιουτοτρόπως μέτοχοι της σαρκός, την οποίαν έλαβεν, όταν έγινε άνθρωπος. Κατ' αυτόν τον τρόπον ενούμεθα με τον υπέρ ημών σαρκωθέντα και θεώσαντα την ανθρωπίνη φύσιν και αποθανόντα και αναστάντα Κύριον. Διατί, λοιπόν, δεν ακολουθούμεν την αυτήν τάξιν, που ηκολούθησεν ο Χριστός, αλλ' αρχίζομεν από το ιδικόν του τέλος και τελειώνομεν με την αρχήν που έκαμεν Εκείνος; Διότι κατήλθεν εις την γήν, δια να ανέλθωμεν ημείς εις τον ουρανόν. Η ιδική του κάθοδος γίνεται ιδική μας άνοδος. Κατήλθε την κλίμακα εκ του ουρανού προς την γήν. Το μέρος της κλίμακος, το οποίο ήτο τελευταίον δια τον κατελθόντα Κύριον, γίνεται πρώτον δι' ημάς, οι οποίοι ανερχόμεθα.

Διαφορετικά δεν ημπορούσε να γίνη. Διότι το μεν βάπτισμα είναι γέννησις, το χρίσμα είναι δι' ημάς ενέργεια και κίνησις, ο δε άρτος της ζωής και το ποτήριον της Ευχαριστίας «αληθώς εστί Βρώσις... και Πόσις» (Ιω. στ' 56). Δεν είναι δε δυνατόν να κινηθή κανείς ή να ταφή προτού γεννηθή. Το βάπτισμα συμφιλιώνει τον άνθρωπον με τον Θεόν, το χρίσμα μεταδίδει τας δωρεάς του Χριστού, η δε θεία Ευχαριστία κάμνει τον πιστόν κοινωνόν του σώματος και του αίματος του Κυρίου: είναι αδύνατον λοιπόν προ της συμφιλιώσεως να σταθή κανείς εκεί όπου έχουν δικαίωμα να κάθηνται μόνον οι φίλοι, να αξιωθή των δωρεών, αι οποίαι δίδονται εις τους φίλους και να κοινωνήση του Σώματος και του Αίματος του Χριστού εκείνος που έχει, ένεκα της αμαρτίας, πονηράν και ένοχον συνείδησιν. Δια τούτο πρώτον βαπτίζομεθα, έπειτα χριόμεθα και τοιουτοτρόπως, καθαροί από κάθε αμαρτίαν και γεμάτοι από την ευωδίαν του Πνεύματος, προσερχόμεθα εις την τράπεζαν την μυστικήν, δια να λάβωμεν την θείαν Κοινωνίαν.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

Προσερχόμεθα εις την Τράπεζαν την μυστικήν, δια να γίνωμεν κοινωνοί του αγράντου Σώματος και του τιμίου Αίματος του Κυρίου. Από την θείαν Κοινωνίαν αντλεί ο Χριστιανός την πνευματικήν ζωήν εις την μεγαλυτέραν της έντασιν. Υψηλοτέραν ευδαιμονίαν δεν ημπορεί να φαντασθή κανείς δια τον άνθρωπον, από την συμμετοχήν του εις το μέγα αυτό μυστήριον. Διότι εδώ δεν πρόκειται απλώς περί μιας καλυτέρας ζωής. Δια της θείας Κοινωνίας δεν λαμβάνομεν μερικά μόνον δώρα του Αγίου Πνεύματος, αλλά λαμβάνομεν Αυτόν τον αναστάντα Κύριον, τον μέγαν ευεργέτην μας, τον ναόν αυτόν, μέσα εις τον οποίον υπάρχουν όλα αι πνευματικάί χάριτες και δωρεαί. Αναμφιβόλως ο Χριστός υπάρχει εις όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας μας. Είναι παρών εις αυτούς που μετέχουν των διαφόρων μυστηρίων και μεταδίδει τας χάριτάς του κατά ποικίλους τρόπους. Όταν όμως οδηγή τον πιστόν εις την θείαν Ευχαριστίαν και του δίδη ως πνευματικήν τροφήν το Σώμα του και το Αίμα του, τότε μεταβάλλει τον άνθρωπον. Μέχρι της στιγμής κατά την οποίαν κοινωνεί ο άνθρωπος, είναι πηλός. Μετά την θείαν Κοινωνίαν παύει πλέον να είναι πηλός, λαμβάνει βασιλικήν μορφήν, γίνεται σώμα του βασιλέως Χριστού. Ποία ευτυχία είναι

μεγαλυτέρα από αυτήν;

Σύμφωνα με την υπόσχεσιν, που έδωσεν ο Κύριος, δια της θείας Κοινωνίας αυτός ο Χριστός κατοικεί εις ημάς και ημείς εις αυτόν: «ο τρώγων μου την Σάρκα και πίνων μου το Αίμα εν εμοί μένει, καγώ εν αυτώ» (Ιω. στ' 56). Όταν δε ο Χριστός κατοική μονίμως εις την καρδίαν μας, ποίου πράγματος πλέον έχομεν ανάγκην; Είναι δυνατόν τότε να στερηθώμεν ποτέ από τα αληθινά αγαθά; Τί ανώτερον από τον Χριστόν ημπορούμεν να επιθυμήσωμεν; ο Χριστός είναι δι' ημάς και ένοικος και οικία. Είμεθα ευτυχείς, διότι έχομεν τοιαύτην οικείαν, ευτυχείς ακόμη, διότι γινόμεθα κατοικία δια τον Χριστόν. Ποίον από τα πνευματικά αγαθά δεν είναι εις την διάθεσίν μας, όταν έχομεν τοιούτον σύνδεσμον με τον Κύριον; Όταν φθάσωμεν εις αυτήν την πνευματικήν λαμπρότητα, πώς είναι δυνατόν να ασχολούμεθα με την ματαιότητα και την φαυλότητα του κόσμου; Τί πονηρόν και αμαρτωλόν ημπορεί να σταθή εμπρός εις τον πλούτον των πνευματικών αγαθών; Καμμία κακία δεν θα εισχωρήση εις την καρδίαν μας, όταν ο Χριστός μας γεμίξη με την παρουσίαν του, όταν εισδύη εις τα μύχια της ψυχής μας και κυριαρχή εις το βάθος του εσωτερικού μας και μας περιβάλλη από όλα τα μέρη. Από τας εξωτερικάς προσβολάς του πονηρού μας προφυλάσσει ο κατοικών εις την καρδίαν μας Χριστός. Αυτός πάλιν εκδιώκει από το εσωτερικόν μας κάθε ένοχον παρόρμησιν, διότι είναι ένοικος και θέλει να γεμίξη με τον Εαυτόν του όλην την οικείαν, δηλαδή την ψυχήν μας. Διότι δεν έχομεν απλώς μέρος του Χριστού, αλλ' έχομεν ολόκληρον τον Χριστόν. Δεν έχομεν κάποιαν πνευματικήν ακτίνα ή ολίγον φως, αλλά δεχόμεθα εις την ψυχήν μας αυτόν τον πνευματικόν ήλιον και γινόμεθα ένα Πνεύμα με τον Χριστόν. Διότι και το σώμα και η ψυχή και όλα αι δυνάμεις γίνονται αμέσως πνευματικοί. Τα θεία, τα ανώτερα κυριαρχούν των κατωτέρων, των ανθρωπίνων. Συμβαίνει δηλαδή εκείνο που λέγει ο απόστολος Παύλος δια την Ανάστασιν: «Ίνα καταποθή το θνητόν υπό της ζωής» (Β' Κορ. ε' 4), ή το άλλο: «Ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός» (Γαλ. β' 20).

Ω, μυστήριον μέγα και ανεξερεύνητον! Ενωνόμεθα με τον Χριστόν τόσον, ώστε ο Νους του Χριστού γίνεται και ιδικός μας νους, η Θέλησίς του και ιδική μας θέλησις, το Σώμα του και ιδικόν μας σώμα, το Αίμα του και ιδικόν μας αίμα. Πόσον αληθώς εξυψώνεται ο νους μας, όταν κυριαρχήται από τον Νουν του Χριστού, και η θέλησίς μας, όταν υποτάσσεται εις την μακαρίαν θέλησίν Του! Το σώμα μας, που είναι πηλός, πόσον εξαγνίζεται, όταν ευρίσκεται μέσα εις την φλόγα του Χριστού! Είναι όμως δυνατόν να επιτύχωμεν τον σύνδεσμον αυτόν με τον Χριστόν; Την απάντησιν την δίδει ο Απόστολος Παύλος, ο οποίος κατώρθωσε να κάμη τον νουν του Νουν του Χριστού, την θέλησίν του Θέλησιν του Χριστού, την ζωήν του Ζωήν του Χριστού: «Ημείς νουν Χριστού έχομεν» (Α' Κορ. β' 16) γράφει και «δοκιμήν ζητείτε του εν εμοί λαλούντος Χριστού» (Β' Κορ. ιγ' 3) και «δοκώ καγώ Πνεύμα Θεού έχειν» (Α' Κορ. ζ' 40) και «επιποθώ πάντας υμάς εν σπλάγχνοις Ιησού Χριστού» (Φιλιπ. α' 8). Από όλα αυτά αποδεικνύεται ότι είχε την αυτήν θέλησιν με τον Χριστόν. Την αλήθειαν αυτήν διακηρύττει, όταν γράφη: «Ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός». Τόσον μέγα είναι το μυστήριον της θείας Ευχαριστίας! Οδηγεί τον άνθρωπον εις αυτήν την κορυφήν των αγαθών. Αποτελεί την τελευταίαν λέξιν της ανθρωπίνης εξυψώσεως. Διότι με το μυστήριον αυτό ο Θεός ενώνεται με ημάς, εις ένωσιν πλήρη και τελείαν.

ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Φάρμακον κατά της αμαρτίας είναι το Σώμα του Χριστού. Το τίμιον Αίμα του είναι το μοναδικόν μέσον, δια του οποίου ο άνθρωπος απαλλάσσεται από την ενοχήν και το βάρος της αμαρτίας... Διότι το Σώμα του Κυρίου έγινε Θησαυρός του πληρώματος της Θεότητος, υπήρξε κατά πάντα καθαρόν από κάθε αμαρτίαν, επλήρωσε πάσαν δικαιοσύνην, εκήρυξεν εις τους ανθρώπους τον Πατέρα, ο οποίος ήτο άγνωστος έως τότε εις αυτούς, και Τον εκήρυξε και με τους λόγους και με τα έργα. Αυτό το Σώμα, που κοινωνούμεν, εσφάγη επάνω εις τον Σταυρόν και εδοκίμασεν αγωνίαν, όταν επλησίαζεν η ώρα της θυσίας, και ελούσθη μέσα εις αιμάτινον ιδρώτα και επροδόθη από τον Ιούδαν και συνελήφθη και ωδηγήθη δέσμιος ενώπιον παρανόμων δικαστών και εμαρτύρησεν εμπρός εις τον Πιλάτον την καλήν ομολογίαν, όπως γράφει ο απόστολος Παύλος, και ένεκα της μεγάλης ομολογίας Του υπέμεινε θάνατον, θάνατον δε σταυρικόν. Αυτό το άχραντον Σώμα, που κοινωνούμεν, υπέμεινεν ακόμη μάστιγας, εκαρφώθη εις τας χείρας και τους πόδας, εδέχθη κτύπημα με την λόγχην εις την πλευράν, επόνεσεν όταν εμαστιγώνετο, και εδοκίμασεν οξυτάτην οδύνην, όταν εκαρφώνετο επάνω εις το ξύλον του Σταυρού. Αυτό το τίμιον Αίμα του Χριστού, που κοινωνούμεν, όταν ανέβλυζε και εχύνετο από τας πληγάς, επροκάλεσε τον σκοτισμόν του ηλίου, έκαμε την γήν να κλονισθή από σεισμόν, ηγίασε την ατμόσφαιραν και εκαθάρισε τον κόσμον όλον από τον ρύπον της αμαρτίας.

Ο νόμος του γράμματος, ο νόμος της Π. Διαθήκης, ως ατελής, δεν είχε την δύναμιν να κάμη τέλειον εκείνον, που ετηρούσε πιστώσ τας διατάξεις του. Ήτο, λοιπόν, ανάγκη να αποκαλυφθή ο νόμος του Πνεύματος, ο Νόμος της Κ. Διαθήκης, ο τέλειος και κατά πάντα ικανός να οδηγήση τον άνθρωπον εις την τελειότητα. Κατά παρόμοιον τρόπον ο πόνος και τα δάκρυα των Χριστιανών, που προσπαθούν να ανακτήσουν την χάριν την οποίαν έχασαν ένεκα των αμαρτιών, που διέπραξαν μετά το βάπτισμα, δεν ωφελούν, εάν αυτοί οι Χριστιανοί δεν προστρέξουν εις το Αίμα της Κ. Διαθήκης και εις το Σώμα του Χριστού, το επί του Σταυρού θυσιασθέν. Η Θεία Ευχαριστία είναι ένα Μυστήριον, το οποίον απαλλάσσει ενώπιον της Δικαιοσύνης του Θεού από κάθε ενοχήν εκείνους, οι οποίοι με συντριβήν καρδίας εξωμολογήθησαν προηγουμένως τας αμαρτίας των εις τον ιερέα... Μίαν φοράν βαπτιζόμεθα, κοινωνούμεν όμως συχνά, διότι ως άνθρωποι αμαρτάνομεν και είναι ανάγκη, δια να απαλλαγώμεν από την αμαρτίαν, να καταφεύγωμεν εις την μεάνοιαν και εις τον αγώνα και εις την πάλην κατά της αμαρτίας. Δια να επιτύχωμεν όμως την νίκην, πρέπει να κοινωνώμεν το σώμα και το αίμα του Χριστού, το οποίον αποτελεί το μόνον φάρμακον δια την θεραπείαν των ανθρωπίνων κακιών.

ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η αγρία ελαία, όταν εμβολιασθή με οφθαλμόν ημέρου ελαίας, μεταβάλλεται, γίνεται ήμερος πλέον ελαία και καρποφορεί. Αυτό ακριβώς γίνεται και με ημάς τους Χριστιανούς. Όταν είμεθα μόνοι, μένομεν άκαρποι πνευματικώς. Από της στιγμής όμως που συνδεόμεθα με τον Χριστόν και κοινωνούμεν το Σώμα και το Αίμα του, αμέσως επιτυγχάνομεν τα μέγιστα αγαθά: άφεσιν των αμαρτιών μας και κληρονομίαν της Βασιλείας των ουρανών, τους καρπούς δηλαδή της δικαίωσης που παρέχει ο Χριστός. Κοινωνούμεν το Σώμα του Χριστού, το οποίον αποτελεί εγγύησιν δια την επιτυχίαν των υψηλοτέρων πνευματικών νικών και κατακτήσεων. Είναι φανερόν, λοιπόν, ότι ολόκληρος η ζωή μας μετά την θείαν Κοινωνίαν πρέπει να γίνη χριστοειδής, να αποκτήσωμεν δηλαδή την μορφήν του Χριστού: «Υμείς εστέ Σώμα Χριστού και μέλη εκ μέρους» (Α' Κορ. ιβ' 27). Οι λόγοι αυτοί του αποστόλου

Παύλου ισχύουν δια το σώμα μας, εφαρμόζουν όμως πολύ περισσότερο εις την ψυχήν μας. Τον σύνδεσμον της ψυχής μας μετά του Χριστού τονίζει ο Απόστολος, όταν γράφη: «ο κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν Πνεύμα ἔστι» (Α΄ Κορ. στ΄ 17). Δια τούτο ο Χριστός δεν ἔλαβε μόνον σώμα, ἀλλά και ψυχήν και νουν και θέλησιν και παν ὅ,τι ἀνθρώπινον, ἐκτός της ἀμαρτίας, δια να ἐνωθῆ με ολόκληρον την ὑπαρξίν μας και συνάψη ὅλα τα ἰδικά μας με τα ἰδικά Του.

Μόνον με τους ἀμαρτάνοντας δεν ἠμπορεῖ να ἐνωθῆ ο Χριστός, διότι δεν ἔχει καμίαν σχέσιν με την ἀμαρτίαν, εἶναι ο ἀναμάρτητος. Ἐκτός της ἀμαρτίας, ὡς φιλόανθρωπος, ἐδέχθη ὅλα τα ἄλλα στοιχεῖα της ζωῆς μας και συγκαταβαίνει, ἄπειρος Ἄυτός Θεός, να ἐνώνεται μαζί μας. Ο Χριστός, Θεός ἀληθινός, κατήλθεν εις την γῆν, δια να υψώσῃ ἡμᾶς εις τον ουρανόν. Ἐγένετο ἄνθρωπος δια να ἀνεβάσῃ τον ἄνθρωπον μέχρι του Θεοῦ. Ὡς ἄνθρωπος, παρέμεινε ἀναμάρτητος, ἀνεδείχθη αἰώνιος νικητής και ἀπήλλαξε την ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπό το ὄνειδος της ἀμαρτίας. Ὡς Λυτρωτής, ἀπαλλάσσει τον ἄνθρωπον ἀπό την ἐνοχλήν ὅλων των ἀμαρτιῶν του και τον συμφιλιώνει με τον Θεόν. Δεν ἦτο δυνατόν να ἀνέλθωμεν ἡμεῖς εις τον ουρανόν και να λάβωμεν τας μεγάλας αὐτάς δωρεάς. Κατήλθε, λοιπόν, Ἄυτός εις την γῆν, ἔλαβε τα ἰδικά μας και μεταδίδει εις ἡμᾶς τα ἀνεκτίμητα Ἰδικά του. Μας μεταδίδει το Σῶμα και το Αἷμα του και με τον τρόπον αὐτόν, ἡμεῖς δεχόμεθα εις την ψυχήν μας αὐτόν τον Θεόν... Εἶναι φανερόν, ὅτι δια της θείας Κοινωνίας ο Χριστός εἰσάγει τον εαυτόν Του εις το ἐσωτερικόν μας και ἐνώνεται με ἡμᾶς και μεταβάλλει την ὑπαρξίν μας σύμφωνα με την Ἰδικήν του ζωὴν. Μία σταγὼν ὕδατος, ὅταν πέσῃ μέσα εις πέλαγος, που ἀποτελεῖται ἀπό μύρον, γίνεται και αὐτή μύρον και ευωδιάζει. Ο Χριστός εἶναι το πνευματικόν μύρον και ἔχει τόσῃν δύναμιν, ὥστε μεταβάλλει τους πιστούς, εις τους οποιούς εἰσάγεται δια της θείας Κοινωνίας, οὐχὶ ἀπλῶς εις ἀνθρώπους ευωδιάζοντας με την ζωὴν των, ἀλλά τους κάμνει κυριολεκτικῶς ευωδιὰν Ἰδικήν Του. «Χριστοῦ ευωδιά ἐσμέν τῷ Θεῷ» (Β΄ Κορ. β΄ 15).

Δύναμιν, λοιπόν, και Χάριν μεταδίδει ἡ θεία Ευχαριστία εις τας ψυχὰς των πιστῶν, που κοινωνοῦν με καθάραν καρδίαν και μένουν ἐν συνεχείᾳ μακράν της ἀμαρτίας. Με ἐκείνους που ετοιμάζονται ψυχικῶς προ της Θεῆς Κοινωνίας, ο Χριστός ἐνώνεται κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε τίποτε δεν ἠμπορεῖ να διασπᾷ την ἐνωσησὴν αὐτήν: «Το μυστήριον τούτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δε λέγω εις Χριστόν και εις την Ἐκκλησίαν» (Ἐφεσ. ε΄ 32), γράφει ο ἀπόστολος Παῦλος, ἀναφερόμενος εις την πνευματικὴν ἐνωσὴν του Χριστοῦ και των πιστῶν, που εἶναι συνειδητὰ μέλη της Ἐκκλησίας... Το μυστήριον της θείας Ευχαριστίας εἶναι φῶς δια τας καθάραις καρδίας, Χάρις που μεταδίδει Ἁγιασμόν, Δύναμις που τονώνει την θέλησιν ἐκείνων, οἱ οποῖοι παλαίουν και ἀγωνίζονται ἐναντίον του κακοῦ και των παθῶν της ἀμαρτίας. Εἰς τους καθαρούς ἀνοίγει τα μάτια της ψυχῆς, δια να ἰδοῦν το φῶς του κόσμου, τον Χριστόν. Δια τους ἄλλους, που ἔχουν ἀνάγκην ἐξαγιασμοῦ, δεν ὑπάρχει ἄλλη πηγὴ ἀπὸ την οποιάν θα ἀντλήσουν πλουσίαν την καθαρτικὴν και ἁγιαστικὴν δύναμιν: «Το Αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ του Υἱοῦ Αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἀμαρτίας» (Α΄ Ἰω. α΄ 7), γράφει ο εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ο οποιός ἀπήλαυσε την ἰδιαιτέραν ἀγάπην του Χριστοῦ. Μόνον ο Χριστός ἐνίκησε τον πονηρόν και δια τούτο το ἀχραντὸν Σῶμα του, το ἐπὶ του Σταυροῦ θυσιασθέν, ἀποτελεῖ τρόπαιον κατὰ της ἀμαρτίας και πανίσχυρον βοήθειαν εις τους ἀγωνιζομένους ἐναντίον των παθῶν της κακίας.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Είναι ανάγκη συνεχώς να προσερχώμεθα εις την πνευματικήν τράπεζαν και να κοινωνώμεν το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, δια να διατηρήται ακμαία εις το εσωτερικόν μας η πνευματική ζωή. Όχι μίαν φοράν, αλλά πάντοτε πρέπει να λαμβάνωμεν το θείον Φάρμακον, πάντοτε ο Πλάστης να παρακάθηται με τον πληόν (τον άνθρωπον) και να διορθώνη την εικόνα Του, η οποία χάνει, ένεκα της αμαρτίας, την αληθινήν της μορφήν. Το Χέρι του Χριστού, πρέπει να είναι πάντοτε επάνω εις ημάς, διότι διατρέχομεν διαφορετικά τον κίνδυνον του πνευματικού θανάτου: «Όντας ημάς νεκρούς τοις παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τω Χριστώ» (Εφεσ. β' 5) και «το Αίμα του Χριστού... καθαρίζει την συνειδησιν υμών από νεκρών έργων, εις το λατρεύειν Θεώ ζώντι» (Εβρ. 6' 14), γράφει ο απόστολος Παύλος. Την πνευματικήν, την ανωτέραν ζωήν μεταδίδει εις ημάς η πνευματική τράπεζα. η θεία Κοινωνία, ο θείος και παντοδύναμος αυτός μαγνήτης, έλκει την καρδίαν μας προς τα άνω. Δια της θείας Ευχαριστίας προσφέρομεν την καθαράν και αληθινήν λατρείαν εις τον Θεόν. Διότι, εάν καθαρά λατρεία είναι η πλήρης και τελεία υποταγή εις τον Θεόν, ο οποίος κινεί και κατευθύνει τα πάντα, είναι φανερόν, ότι αυτήν την υποταγήν θα την επιτύχωμεν, όταν δια της θείας Κοινωνίας γίνωμεν μέλη του Χριστού. Η κεφαλή δίδει εντολάς εις τα μέλη. Ο «Άρτος της Ζωής» μας κάμνει μέλη του Χριστού. Όπως ακριβώς τα μέλη του σώματος ζουν ένεκα της σχέσεώς των προς την κεφαλήν και την καρδίαν, κατά παρόμοιον τρόπον, λέγει ο Κύριος, «ο τρώγων Με κακείνος ζήσεται δι' εμέ» (Ιω. στ' 57). Ο άνθρωπος βεβαίως ζή και ένεκα της τροφής, που εισάγει εις τον οργανισμόν του. Η υλική όμως τροφή δεν είναι ζωντανή και δι' αυτό δεν μεταδίδει ζωήν: απλώς και μόνον βοηθεί εις την διατήρησιν της ζωής, η οποία υπάρχει. Ενώ ο «Άρτος της Ζωής», ο Χριστός, δεν είναι απλώς τροφή, υποβοηθούσα την ζωήν, αλλ' είναι αυτή η πηγή της ζωής. Αληθινήν λοιπόν πνευματικήν ζωήν έχουν εκείνοι, οι οποίοι κοινωνούν τον «Άρτον της Ζωής». Ο «Άρτος της Ζωής», ο Χριστός, κινεί τον μεταλαμβάνοντα και τον μεταβάλλει και τον εξομοιώνει προς τον Εαυτόν του.

Δια της θείας Ευχαριστίας προσκυνούμεν τον Θεόν εν Πνεύματι και Αληθεία και του προσφέρομεν καθαράν λατρείαν. Το πνευματικόν αυτό Δείπνον μας ανιστά από τον πνευματικόν θάνατον, μας μεταδίδει ζωήν και μας ικανώνει να λατρεύωμεν ζώντες τον ζώντα Θεόν. Η απαλλαγή όμως από των νεκρών έργων της αμαρτίας, είναι δυνατή μόνον δι' εκείνους που λαμβάνουν πάντοτε το Δείπνον αυτό της ζωής. Όπως πρέπει να προσκυνούμεν τον Θεόν «εν Πνεύματι και αληθεία», διότι ο Θεός είναι Πνεύμα, τοιουτοτρόπως είναι ανάγκη να τον λατρεύωμεν γεμάτοι από πνευματικήν ζωήν και ουχί νεκροί πνευματικώς, διότι ο Θεός είναι η ζωή: «Ουκ εστίν ο Θεός Θεός νεκρών, αλλά ζώντων» (Ματθ. κβ' 32).

Ημπορεί βεβαίως να ισχυρισθή κανείς ότι λατρεύει τον Θεόν, όταν ασκή έργα αρετής. Η λατρεία όμως αυτή είναι γνώρισμα των δούλων: «Όταν ποιήσητε πάντα τα διαταχθέντα υμίν, λέγετε ότι δούλοι αχρείοί εσμέν, ότι ό οφείλομεν ποιήσαι πεποιήκαμεν» (Λουκ. ιζ' 10). Αντιθέτως η λατρεία που προσφέρεται δια της συμμετοχής εις το Ποτήριον της ζωής, είναι γνώρισμα των υιών, ημείς δε καλούμεθα εις τον χορόν ουχί των δούλων, αλλά των υιών. Δια τούτο κοινωνούμεν Σαρκός και Αίματος. «Τα παιδιά κεκοινωνήκε σαρκός και αίματος». Όπως ο Χριστός έλαβε Σάρκα και Αίμα ανθρώπινον δια να ημπορέση να είπη: «Ϊδού εγώ και τα παιδιά ά μοι έδωκεν ο Θεός» (Ησ. η' 18), τοιουτοτρόπως και ημείς δια να γίνωμεν ιδικά του τέκνα, είναι ανάγκηνα μεταλαμβάνωμεν του Σώματος και του Αίματος του. Δια της θείας Κοινωνίας δεν γινόμεθα μόνον μέλη του Χριστού, αλλά και τέκνα, ώστε να τον λατρεύωμεν υποτασόμενοι ελευθέρως, με όλην την διάθεσιν της καρδιάς μας, όπως

ακριβώς αρμόζει εις υιούς. Όταν κοινωνώμεν, αποκτώμεν ασυγκρίτως μεγαλύτεραν συγγένειαν προς τον Σωτήρα, από την συγγένειαν που έχομεν προς τους γονείς, οι οποίοι μας εγέννησαν. Οι γονείς μετά πάροδον ενός χρονικού διαστήματος απαλλάσσονται πάσης φροντίδος δια τα παιδιά των. Ο Χριστός όμως, που μας εγέννησεν εις την πνευματικήν ζωήν, είναι πάντοτε παρών, ηνωμένος με ημάς. Τα παιδιά μπορούν να ζήσουν και όταν μείνουν χωρίς γονείς. Ημείς, όταν χωρισθώμεν από τον Χριστόν, είναι αδύνατον να διατηρηθώμεν εις την πνευματικήν ζωήν: φερόμεθα μοιραίως προς τον πνευματικόν θάνατον... Ο «Άρτος της Ζωής» εισάγει εις την ψυχήν μας τον καινόν άνθρωπον, ξερριζώνει δε τον παλαιόν της αμαρτίας άνθρωπον... Τόσον μέγας πλούτος πνευματικών αγαθών μεταδίδεται εις ημάς δια της Θείας Κοινωνίας. Δια της μεταλήψεως του Σώματος και του Αίματος του Κυρίου, απαλλασσόμεθα από την αιώνιον καταδίκην, αποβάλλομεν την αισχύνην της αμαρτίας, ανακτώμεν την ωραιότητα της θείας εικόνας, ενωνόμεθα στενώτατα με τον Χριστόν, φερόμεθα δε πάντοτε προς το ύψος της τελειότητος.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Ο απόστολος Παύλος αποκλείει από την υλικήν τράπεζαν εκείνους που δεν θέλουν να εργασθούν: «Ει τις ου θέλει εργάζεσθαι, μηδέ εσθιέτω» (Β΄ Θεσ. γ΄ 10). Εάν χρειάζεται εργασία, δια να μετέχη κανείς της υλικής τροφής, πόσον μεγάλα και υψηλά εργα, ποία έντονος πνευματική ζωή είναι αναγκαία δι' ημάς, που κοινωνούμεν το σώμα και το αίμα του Κυρίου! Κατόπιν πολλής ψυχικής ετοιμασίας και αφού καθарίσωμεν προηγουμένως δια της εξομολογήσεως την ψυχήν μας από κάθε ρύπον της αμαρτίας, πρέπει να προσεγγίζομεν και να μεταλαμβάνωμεν των τιμίων δώρων. Έπειτα πρέπει να γνωρίζομεν ότι ο Χριστός, που μας παραθέτει την πνευματικήν ευωχίαν της θείας Ευχαριστίας, είναι αρχηγός εις τον αγώνα μας. Δίδει όμως χείρα βοηθείας ουχί εις εκείνους, οι οποίοι πετούν τα όπλα και πίπτουν κάτω ασθενείς, εξητλημένοι και αδύνατοι, αλλ' εις εκείνους, που αγωνίζονται με γενναιότητα και ανδρείαν εναντίον του αντιπάλου. Αυτός ο Κύριος, ο οποίος ενεργεί εις κάθε μυστήριον, γίνεται τα πάντα δι' ημάς, όταν αθλούμεν πνευματικώς. Είναι ο δημιουργός μας, γίνεται όμως και προπονητής μας και συναγωνιστής και τώρα μεν μας λούει δια του βαπτίσματος, επείτα μας χρίει, πάντοτε δε μας τρέφει δια της θείας Ευχαριστίας... Βραβείον πνευματικόν είναι η θεία Κοινωνία, το οποίου στολίζει και στεφανώνει τους αριστεύοντας εις τους πνευματικούς αγώνας. Διότι ο Χριστός εις το πνευματικόν αυτό δείπνον δεν καθαρίζει μόνον τον κοινωνούντα ούτε γίνεται απλώς συναγωνιστής, αλλά γίνεται και βραβείον, το οποίον πρέπει να λάβη κανείς, αφού προηγουμένως αγωνισθή τον «αγώνα τον καλόν». Και τί άλλο ανώτερον βραβείον υπάρχει δια τους κόπους, εις τους οποίους υποβάλλονται οι μακάριοι αθληταί των πνευματικών αγώνων, από το να λάβουν τον Χριστόν δια της Θείας Κοινωνίας και να ενωθούν μαζί του; Και ο απόστολος Παύλος μετά τους μεγάλους αγώνας του, όταν ομιλή δια την έξοδον από την ζωήν αυτήν, υπενθυμίζει την ένωσιν μετά του Χριστού: «Συνέχομαι δε εκ των δύο, την επιθυμίαν έχων εις το αναλύσαι και συν Χριστώ είναι· πολλώ γαρ μάλλον κρείσσον» (Φιλιπ. α΄ 23). Την ένωσιν μετά του Χριστού μας χαρίζει η συμμετοχή εις το ποτήριον της ζωής... Βραβείον δια τους Χριστιανούς που αγωνίζονται κατά της αμαρτίας είναι ο «άρτος της ζωής», το άχραντον σώμα και το τίμιον αίμα του Κυρίου. Επειδή όμως όλοι, όσοι κοινωνούν, πατούν ακόμη εις την γήν και είναι οδοιπόροι της ζωής και υπάρχει επομένως κίνδυνος να προσκόψουν και να πέσουν εις τα χέρια φοβερών ληστών, δια τούτο η θεία Κοινωνία μεταδίδει εις αυτούς δύναμιν και γίνεται ισχυρός οδηγός και τους καθαρίζει, εως ότου φθάσουν εις

το μακάριον κατάλυμα, εις την βασιλείαν των ουρανών, όπου θα είναι πάντοτε ηνωμένοι με τον αιώνιον στέφανόν των, τον Χριστόν.

ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣΜΟΥ

Δια της θείας Κοινωνίας επιτυγχάνομεν την πλήρη προς τον Θεόν επικοινωνίαν. Δι' αυτής προσφέρομεν λατρείαν αληθινήν και ευάρεστον. Γινόμεθα τέκνα του Θεού, όταν συμμετέχωμεν εις το πνευματικόν δείπνον. Συγγενείς του Χριστού αναδεικνύομεθα, η δε συγγένεια αυτή είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερα και ισχυρότερα από εκείνην που υπάρχει μεταξύ ημών και των γονέων μας. Μεταδίδει εις ημάς ο Χριστός το σώμα του και το αίμα του και γίνεται δι' ημάς ουχί απλώς αίτιος ζωής, όπως οι γονείς μας, άλλα πηγή ζωής... Τους πιστούς, οι οποίοι μετέχουν, κατόπιν προετοιμασίας, του μεγάλου δείπνου, τους κάμνει αγίους και δικαίους, όχι μόνον διότι τους παιδαγωγεί καταλλήλως και τους διδάσκει τα πρέποντα, μορφώνει την ψυχήν και ασκεί την θέλησίν των εις ζωήν ευσεβή και ενάρετον, αλλά και διότι ο ίδιος γίνεται δι' αυτούς «σοφία από Θεού, δικαιοσύνη τε και αγιασμός και απολύτρωσις» (Α' Κορ. α' 30).

Ενωνόμεθα με τον μακάριον και γινόμεθα μακάριοι. Ενωνόμεθα με την ζωήν και οι νεκροί πνευματικώς ανιστάμεθα εις πνευματικήν ζωήν. Δια της ενώσεως αυτής οι ανόητοι γινόμεθα σοφοί, αποκτώμεν την θείαν σοφίαν οι ακάθαρτοι και πονηροί και δούλοι της αμαρτίας γινόμεθα δίκαιοι, άγιοι, τέκνα Θεού. Άγιοι δια τον Άγιον, δίκαιοι και σοφοί δια τον ηνωμένον μαζί μας Κύριον, ο οποίος είναι ο δίκαιος και ο σοφός... Όλα όσα έχει ο Χριστός γίνονται ιδικά μας. Διότι δια της θείας Ευχαριστίας γινόμεθα μέλη του και τέκνα και κοινωνοί του σώματος, του αίματος και του πνεύματος του... Δια τούτο δεν αρκεί να παρουσιάσωμεν μίαν συνήθη αρετήν ούτε να επιτύχωμεν απλώς ωρισμένας μόνον πνευματικάς νίκας, αλλ' είναι ανάγκη να ζήσωμεν αυτήν την νέαν εν Χριστώ ζωήν. Και είμεθα όλοι υποχρεωμένοι να αντιγράψωμεν την αγίαν του Χριστού ζωήν να ζήσωμεν την νέαν ζωήν, διότι «συνετάφημεν αυτόν δια του βαπτίσματος εις τον θάνατον», ίνα «καί ημείς εν καινότητι ζωής περιπατήσωμεν» (Ρωμ. στ' 4). Αυτήν την νέαν ζωήν ζητεί ο Παύλος από ημάς, όταν γράφη προς τον Τιμόθεον: «Επιλαβού της αιωνίου ζωής, εις ην και εκλήθης» (Α' Τιμ. στ' 12). Εις την νέαν εν Χριστώ ζωήν μας προτρέπει και ο απόστολος Πέτρος: «Κατά τον καλέσαντα υμείς άγιον και αυτοί άγιοι εν πάση αναστροφή γενήθητε» (Α' Πέτρ. α' 15). Όπως η εν Χριστώ γέννησις του ανθρώπου είναι θεία και υπερφυσική, κατά παρόμοιον τρόπον και η χριστιανική αλήθεια και η τροφή και η δίαιτα, που χρειάζεται δια την εν Χριστώ ζωήν, όλα αυτά είναι καινούργια και πνευματικά. Αυτήν την αλήθειαν ετόνισεν ο Κύριος, όταν είπε προς τον Νικόδημον: «Το γεγεννημένον εκ του Πνεύματος πνεύμα εστί» (Ιω. γ' 6). ...Δια της θείας Ευχαριστίας ενδύομεθα τον Χριστόν, λαμβάνομεν βασιλικόν ιμάτιον. Όλα τα ανθρώπινα υπενθυμίζουν δουλείαν. Υπάρχει όμως και η πνευματική ελευθερία και βασιλεία. Αλλά πώς θα γίνωμεν ελεύθεροι πνευματικώς και άξιοι αυτής της βασιλείας, όταν δεν έχωμεν να παρουσιάσωμεν αρετήν μεγαλύτεραν από εκείνην, που αποκτούν οι δούλοι; Όπως η φθορά, την οποίαν προκαλεί η αμαρτία, δεν ημπορεί να κληρονομήση την άφθαρτον πνευματικήν ζωήν, «δει γαρ το φθαρτόν τούτο ενδύσασθαι αφθαρσίαν και το θνητόν τούτο ενδύσασθαι αθανασίαν» (Α' Κορ. ιε' 53), τοιουτοτρόπως και τα εργα των δούλων δεν αρκούν δια την κληρονομίαν της βασιλείας εκείνης, αλλά χρειάζεται η παρά του Θεού δικαίωσις, η οποία μεταβάλλει τον δούλον της αμαρτίας εις υιόν και κληρονόμον. Διότι «ο δούλος ου μένει εν τη οικία εις τον αιώνα· ο υιός μένει εις τον αιώνα» (Ιω. η' 35). Ο Χριστιανός, που φλέγεται από τον πόθον να κληρονομήση την βασιλείαν του Χριστού, είναι ανάγκη

να παύση να είναι δούλος της αμαρτίας και να γίνη υιός, να αποκτήση εις την ψυχήν του την μορφήν του Μονογενοῦς Υιού και με το πνευματικόν κάλλος του Κυρίου να εμφανισθῆ κατά την ημέραν της δευτέρας παρουσίας. Ο άνθρωπος ὁμως απαλλάσσεται ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς αμαρτίας και γίνεται ελεύθερος πνευματικῶς μόνον ὅταν ενωθῆ με τὸν Χριστόν. Αὐτὴν τὴν αἰωνίαν και θεμελιώδη ἀλήθειαν διεκήρυξεν ὁ Κύριος: «Ἐάν ὁ υἱός υμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἐσεσθε» (Ἰω. η´ 31). Απαλλάσσει ὁ Χριστός τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν αμαρτίαν και κάμνει τοὺς δούλους υἱούς, διότι εἶναι αὐτός Υἱός, ελεύθερος ἀπὸ κάθε αμαρτίαν, ἐξ ολοκλήρου ἀναμάρτητος. Ὁ κατὰ πάντα ἅγιος μεταδίδει εἰς τοὺς πιστοὺς τὸ σῶμα, τὸ αἷμα και τὸ πνεῦμα του. Με τὸν τρόπον αὐτόν μας ἀναδημιουργεῖ, μας ἐλευθερώνει, μας ὁδηγεῖ εἰς τὴν Θεῶσιν, διότι ἐνώνει με ἡμᾶς τὸν εαυτόν του, τὸν ἀληθινόν δηλαδὴ Θεόν, ὁ ὁποῖος εἶναι πηγὴ πνευματικῆς υγείας, ζωῆς και ἐλευθερίας. Με τὴν μυστικὴν και πνευματικὴν αὐτὴν ἐνώσιν ὁ Χριστός γίνεται ἰδικόν μας ἀγαθόν. Τίποτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα δεν θα μας χρειασθῆ μετὰ τὴν πάροδον τῆς προσκαίρου αὐτῆς ζωῆς. Θα ἐρωτηθῶμεν τότε, εἴναι εἰργάσθημεν τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, εἴναι ἀπετυπώσαμεν τὰς ἀρετὰς του κατὰ τρόπον ἀνεξάλειπτον εἰς τὰς ψυχὰς μας. Δεν θα λάβωμεν τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, εἴναι δεν ἐπιδείξωμεν ψυχὴν μορφωμένην σύμφωνα με τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, εἴναι δεν παρουσιάσωμεν πλούτον πνευματικόν, που μένει πάντοτε νέος και ἀφθαρτος, εἴναι δεν εἴμεθα ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ κάθε πονηρίαν και ἐνοχίην. Οἱ ἀγωνισταὶ θα λάβουν τότε ὡς βραβεῖον τὸν Θεόν. Εἶναι ἀνάγκη, λοιπόν, οἱ ἀγῶνες να εἶναι θεῖοι, ἀνάλογοι πρὸς τὸ μέγα και αἰώνιον βραβεῖον. Ὁ Χριστός δεν εἶναι μόνον προπονητὴς τῶν ἀθλητῶν τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀλλ´ εἶναι συγχρόνως και ἀρχηγός παντοδύναμος τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων, τὸ ἀκόμη Θαυμαστότερον, εἶναι ἠνωμένος με ὅλους ὅσοι νικοῦν εἰς τὸν πνευματικόν στίβον. Θέλει να μας ὁδηγήσῃ ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν Θεόν και να μας ἀπαλλάξῃ ἀπὸ κάθε τι τὸ ἀνθρώπινον που εἶναι κατώτερον. Εἴμεθα βαρῦτατα ἀσθενεῖς εἰς τὴν ψυχὴν ἐνεκα τῆς αμαρτίας και ἔχομεν ἀνάγκην θεραπείας. Μας ἐπεσκέφθη ὁ παντοδύναμος ἰατρός τῶν ψυχῶν, μας ἠνοιξε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς και μας ἐχάρισεν ὅλα ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα δια τὴν θεραπείαν τῆς βαρῦτατης νόσου, τῆς αμαρτίας. Τὸ φάρμακον και ἡ δίαιτα δια τὴν ψυχικὴν μας υγείαν εἶναι αὐτός ὁ Χριστός. Ἡ αμαρτία διαφθείρει τὸν ἀνθρώπον. Ὁ Χριστός τὸν ἀναδημιουργεῖ και τὸν ἀναπλάττει, μεταδίδων εἰς αὐτόν τὸ σῶμα του. Μας ἐπλασε με χῶμα, που ἔλαβεν ἀπὸ τὴν γῆν. Δια να μας ἀναπλάσῃ ἔδωσε τὸ σῶμα του και τὴν ζωὴν του και δια τῆς θυσίας του δεν κάμνει τὴν ψυχὴν μας ἀπλῶς καλυτέραν, ἀλλὰ μεταδίδει εἰς τὰς καρδίας μας, μαζὴ με τὸ τίμιον αἷμα του, τὴν ἰδικὴν του ζωὴν. Ὅταν ἐδημιούργησε τὸν ἀνθρώπον, «ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς» (Γεν. β´ 7). Τώρα μεταδίδει εἰς τὸν ἀνθρώπον ὄχι πνοὴν ζωῆς, ἀλλ´ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. «Ἐξαπέστειλε, γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ Θεός τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας υμῶν, κράζον ἄββα ὁ πατήρ» (Γαλ. δ´ 6). Κατὰ τὴν δημιουργίαν με μίαν προσταγὴν «γενηθήτω φῶς και ἐγένετο φῶς» (Γεν. α´ 3), ἐδημιούργησε τὸ φῶς τὸ ὁποῖον εἶναι τόσον ἀπαραίτητον δια τὴν ζωὴν μας. Τώρα αὐτός ὁ Δεσπότης, ὁ εἰπὼν τότε «ἐκ σκότους φῶς λάμψαι», «ἐλάμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμόν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (Β´ Κορ. δ´ 6). Ἄλλοτε ὁ Θεός παρεῖχε τὰς ἐνεργεσίας του εἰς τὸν ἀνθρώπον με τὰ κτίσματα, με προστάγματα, με νόμους, με ἀγγέλους. Τώρα μας ἐνεργετῆ κατ' εὐθείαν αὐτός ὁ Κύριος, γινόμενος χάριν ἡμῶν τὰ πάντα.

Ἡ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

Ὁ Κύριος ἠθέλησε να σώσῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Δια τὴν σωτηρίαν μας δεν ἔστειλεν ἀγγελόν. Ἦλθεν ὁ ἴδιος. Δεν ἔστειλεν ἀγγέλους, ἀλλ´ αὐτός ὁ ἴδιος

περιώδευσε μεταξύ των ανθρώπων και εξήτησεν εκείνους, που θα εδέχοντο την σώζουσαν αλήθειάν του. Με την διδασκαλίαν του μετέδιδε τα μέγιστα των αγαθών. Επεσκέπτετο και τας οικίας ακόμη ασθενών, οι οποίοι είχαν ανάγκην θεραπείας. Άλλοτε, απλώς με την παρουσίαν του, και άλλοτε θέτων επί των ασθενών την χείρα του, εσκόρπιζε παντού τας θεραπείας του. Εις τον ένα, που εγεννήθη τυφλός, δίδει το φως των οφθαλμών του· τον Λάζαρον, που ήτο προ τεσσάρων ημερών νεκρός μέσα εις τον τάφον, τον φωνάζει και με την φωνήν του τον ανιστά. Με τα θαύματά του τα μεγάλα εφανέρωνε την δύναμίν του, εμπρός εις την οποίαν τα πάντα υπεχώρουν, εφανέρωνεν όμως και την μεγάλην φιλανθρωπίαν, ένεκα της οποίας συγκατέβη να ελθη εις την γήν. Οι δεσμώται του άδου επρεπε να λυθούν. Το εργον πάλιν της λυτρώσεώς των δεν το ανέθεσεν εις αγγέλους ή εις αρχαγγέλους, αλλά κατήλθεν αυτός εις το δεσμοτήριον του άδου. Δια να ελευθερωθούν οι αιχμάλωτοι επρεπε να εξαγορασθούν. Και πράγματι ηλευθερώθησαν, αφού εξηγοράσθησαν με το αίμα του Δεσπότου. Με το αίμα του μας καθαρίζει από την αμαρτίαν και μας απαλλάσσει από κάθε ευθύνην και ενοχήν. Την χαρμόσυνον αυτήν αλήθειαν τονίζει ο απόστολος Παύλος, όταν γράφη: «Δι' εαυτού καθαρισμόν ποιησάμενος των αμαρτιών ημών, εκάθισεν εν δεξιά της μεγαλωσύνης εν υψηλοίς» (Εβρ. α' 3).

Ονομάζει τον Ιησούν διάκονον, διότι απεστάλη από τον Πατέρα του εις τον κόσμον, δια να διακονήση ημάς τους αμαρτωλούς. Το μέγιστον από όλα, διηκόνησεν ημάς, όταν ήλθεν ως αδύνατος άνθρωπος. Έκαμεν ό,τι κάμνουν οι δούλοι και δεν εφαινετο καν ότι ήτο ο Δεσπότης, διότι τότε δεν ήλθε δια να κρίνη, αλλά δια να σώση τον κόσμον. Αλλά και εις το μέλλον, όταν έλθη με δύναμιν και εμφανισθή με την πατρικήν δόξαν, ουχί πλέον ως δούλος, αλλ' ως αιώνιος και παντοδύναμος βασιλεύς, και τότε ακόμη θα μας διακονήση. Το είπεν ο ίδιος ο Κύριος: «Μακάριοι οι δούλοι εκείνοι, ους ελθών ο κύριος ευρήσει γρηγορούντας· αμήν λέγω υμίν, ότι περιζώσεται και ανακλινεί αυτούς και παρελθών διακονήσει αυτοίς» (Λουκ. ιβ' 37). Ο Δεσπότης ο αληθινός παίρνει δούλου μορφήν και διακονεί τους δούλους μέχρι σταυρού και θανάτου και με τον τρόπον αυτόν βασιλεύει εις τας ψυχάς των δούλων. Βασιλεύει, αφού προηγουμένως έγινε ο ταπεινός διάκονος: «Εταπεινώσεν εαυτόν γενόμενος υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε σταυρού. Διό και ο Θεός αυτόν υπερύψωσε και εχαρίσατο αυτώ όνομα το υπέρ παν όνομα, ίνα εν τω ονόματι Ιησού παν γόνυ κάμψη επουρανίων και επιγείων και καταχθόνιων» (Φιλ. β' 810). Την αλήθειαν αυτήν διακηρύττει πολλούς αιώνας ενωρίτερον και ο προφήτης Ησαΐας: «Δια τούτο αυτός κληρονομήσει πολλούς και των ισχυρών μεριεί σκύλα, ανθ' ων παρεδόθη εις θάνατον η ψυχή αυτού και εν τοις ανόμοις ελογίσθη» (Ησ. ιγ' 12).

ΜΕΣΟΝ ΕΞΥΨΩΣΕΩΣ

Υλικόν είναι το σώμα μας. Προέρχεται από την γήν και εις την γήν θα καταλήξη. Η πνευματική ζωή μας όμως γεννάται από τον Θεόν. Άλλη η τροφή του σώματος και άλλη η τροφή με την οποίαν συντηρείται και αναπτύσσεται η εν Χριστώ ζωή. Το σώμα τρέφεται με υλικά αγαθά. Τον νέον, τον πνευματικόν άνθρωπον, τον τρέφει ο επουράνιος Κύριος με το ιδικόν του σώμα. Δια τούτο μετά τον θάνατο, το μεν σώμα επανέρχεται εις την γήν, από την οποίαν και προήλθε, η δε ψυχή ενώνεται αιωνίως πλέον με τον Χριστόν, από τον οποίον επήρε την πνευματικήν ζωήν της. Ο ηνωμένος με τον Χριστόν άνθρωπος γίνεται επουράνιος: «Οίος ο επουράνιος, τοιούτοι και οι επουράνιοι» (Α' Κορ. ιε' 48), γράφει ο απόστολος Παύλος. Γίνεται επουράνιος ο Χριστιανός, όχι μόνον κατά την ψυχήν, αλλά και κατά το σώμα. και το σώμα επουράνιον, διότι και αυτό είναι μέλος του επουρανίου, του Χριστού... Όπως «ο Χριστός εγερθείς εκ νεκρών ουκέτι αποθνήσκει, θάνατος αυτού ουκέτι κυριεύει»

(Ρωμ. στ' 9), τοιουτοτρόπως και οι Χριστιανοί, που είναι ζωντανά μέλη του Χριστού, δεν θα έχουν ως κατάληξιν τον θάνατον, αλλά την ζωήν. Διότι πώς είναι δυνατόν να καταλήξουν εις τον θάνατον τα μέλη που συνδέονται με καρδίαν και κεφαλήν, η οποία πάντοτε είναι ζωντανή;

Ποίαν δύναμιν και ποίαν αξίαν έχει το σώμα μας; Όλα τα σώματα είναι κόνις και τέφρα. Και όμως, πράγμα θαυμαστόν, εις το εσωτερικόν του ανθρώπου κρύπτεται μέγας πνευματικός πλούτος: «Ἡ ζωὴ υμῶν κέκρυπται συν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ» (Κολοσ. γ' 3). Οστράκινον σκεῦος εἶναι το σῶμα μας. Μέσα εις αὐτό όμως περιφερόμεν θησαυρόν: «Ἐχομεν τον θησαυρόν τούτον ἐν οστρακίνοις σκεύεσιν» (Β' Κορ. δ' 7). Το σῶμα μας, ο ευτελής αὐτός πηλός, ὅταν ενωθῆ με τον Χριστόν, θα περιβληθῆ κάλλος ἀφθαρτον και αἰώνιον, θα αποτελέσῃ μίαν ἡμέραν ολόφωτον ακτίνα του Ἡλίου της δικαιοσύνης: «Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ του πατρὸς αὐτῶν» (Ματθ. ιγ' 43)... Θα λάμπουν οἱ δίκαιοι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην και θα ακτινοβολοῦν λαμπρότητα και δόξαν και θα σκιρτοῦν ἀπὸ χαρὰν και ευφροσύνην. Διότι ὁ «ἄρτος της ζωῆς», το σῶμα του Χριστοῦ, το ὁποῖον μεταλαμβάνομεν ἐδῶ και θα πάρωμεν ὡς αἰώνιον ἐφόδιον κατὰ τὴν ἐξοδὸν μας ἀπὸ τον κόσμον, αὐτό το ἐνδοξον και ἀφθαρτον σῶμα θα ἐμφανισθῆ τότε ἐπάνω εις τας νεφέλας. Θα ἴδῃ τον Κύριον ἀπαστράπτοντα ολόκληρος ἡ οἰκουμένη. Ὁ Χριστός, το «φῶς το ἀληθινόν», θα φωτίζῃ τότε τους ἐκλεκτούς. Θα εἶναι πάντοτε μαζί με τους δικαίους. Ὅλοι ὅσοι ἐπέρασαν τὴν ζωὴν των ἠνωμένοι με τον Χριστόν, θα λάμπουν εις τὴν ἄλλην ζωὴν... Θα ἐμφανισθῆ ἐνδοξος ἐπὶ των νεφελῶν ὁ Κύριος και θα παραλάβῃ μαζί του μόνον ἐκείνους, που ἐγέναν ἰδικά του μέλη. Και θα εἶναι τότε ὁ Θεός ἐν μέσῳ θεῶν, δηλαδὴ των ἐκλεκτῶν του, ὁ ωραῖος θα εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς ωραίου χοροῦ. Τώρα τα σώματα των αγίων θάπτονται και μέσα εις τον τάφον παραδίδονται εις τὴν φθοράν. Ὅταν ὁμως ἐμφανισθῆ ὁ Χριστός, ὁ νικητῆς της φθοράς, τότε ἐλεύθεροι πλέον θα ζῶμεν αἰώνιος μαζί με τον Ἀφθαρτον. Τὴν μακαρίαν ἐκείνην στιγμὴν περιγράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εις ἀπάντησιν του Κυρίου εις ἀέρα, και οὕτω πάντοτε συν Κυρίῳ ἐσόμεθα» (Α' Θεσ. δ' 17).

Θα ἀρπαγώμεν ἀπὸ τον Κύριον. Ὁ Ἰησοῦς δεν περιμένει να τον ζητήσωμεν ἡμεῖς, ἀλλ' αὐτός ζητεῖ να μας εὕρῃ πλανωμένους εις τὴν ἀμαρτίαν μας υποδεικνύει τον δρόμον, που πρέπει να βαδίσωμεν μας παίρνει εις τους ὤμους του, ὅταν τα γόνατά μας λυγίζουν μας ἀνορθώνει ἐπεῖτα ἀπὸ κάθε πτώσιν μας παρακαλεῖ, ὅταν ἀπομακρυνώμεθα· μας καλεῖ με ὅλα τα μέσα εις τὴν σωτηρίαν. Και κατὰ τὴν δευτέραν του παρουσίαν αὐτός θα μας ἀναστήσῃ και αὐτός θα μας δώσῃ πτερὰ, δια να πετάξωμεν εις συνάντησίν του... Εἰς συνάντησιν ὁμως του Κυρίου θα σπεύσουν μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι κοινωνοῦν κατόπιν ἐτοιμασίας το ἀχραντον σῶμα του και το τίμιον αἷμα του. Αὐτοὶ θα λάβουν τὴν χάριν και τὴν σωτηρίαν και τὴν χαρὰν του Κυρίου. Αὐτοὶ θα εἰσέλθουν μαζί με τον ουράνιον νυμφίον εις τον ολόφωτον νυμφῶνα και θα ἀπολαμβάνουν τα ἀφθαρτα και αἰώνια αγαθά.

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗΣ

Ὁ Σωτὴρ βεβαίως γεννά μέσα εις τον ψυχικόν μας κόσμον τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Ἡ διατήρησις ὁμως της πνευματικῆς ζωῆς εἶναι και ἰδικόν μας ἔργον. Με τὴν φροντίδα και τὴν ἀγρυπνον προσοχὴν θα διαφύγωμεν τον κίνδυνον του μαρasmus της ζωῆς αὐτῆς, θα διαφυλάξωμεν τὴν χάριν και θα φύγωμεν ἀπὸ τον κόσμον αὐτόν, ἔχοντες σώον και ἀκέραιον τον θησαυρόν της ἐν Χριστῷ ζωῆς... Ἐνα χρέος ἔχουν ὅλοι, ὅσοι ἐκλήθησαν ἀπὸ τον Χριστόν, ὅλοι οἱ Χριστιανοί: να τηροῦν τους θεῖους νόμους του και να ρυθμίζωμεν τὴν ζωὴν των σύμφωνα με το θέλημά του. Το ἱερόν αὐτό χρέος

βαρύνει τους ανθρώπους πάσης ηλικίας, όλων των επαγγελμάτων, εκείνους που μένουν εις τα πέρατα της γης και τας ερήμους, αλλά και τα πλήθη, που ζουν μέσα εις τον θόρυβον και την τύρβην των πόλεων.

Η εφαρμογή της χριστιανικής αληθείας δεν είναι έργο, που υπερβαίνει τας δυνάμεις του ανθρώπου, εφ' όσον ούτος ενισχύεται και υπό της χάριτος. Αν ήτο κάτι ανώτερον από τας δυνάμεις μας, οι παραβάται των χριστιανικών νόμων δεν θα ετιμωρούντο από τον Θεόν. Έπειτα δεν υπάρχει Χριστιανός, ο οποίος να μην έχη την συνειδησιν ότι είναι υποχρεωμένος να εκπληρώση εις την ζωήν του όλα τα χριστιανικά παραγγέλματα. Εκείνος που προσέρχεται εις τον Χριστόν έχει τον πόθον να τον ακολουθήση εις όλα και ο πόθος γίνεται δι' αυτόν ιερά υπόσχεσις, με την οποίαν ισοβίως πλέον δεσμεύεται. Όλα λοιπόν τα καθήκοντα, που απορρέουν από την διδασκαλίαν του Σωτήρος, είναι κοινά δι' όλους τους πιστούς και κατορθωτά εις τους επιθυμούντες να τα εφαρμόσουν και τόσον αναγκαία, ώστε χωρίς αυτά είναι αδύνατον να συνδεθή κανείς με τον Χριστόν. Ποίαν ωφέλειαν θα έχωμεν με το ότι εγεννήθημεν δια του Χριστού εις την πνευματικήν ζωήν, όταν λεγώμεθα μεν τέκνα του Θεού, είμεθα όμως γεμάτοι αμαρτίας ή παρουσιαζώμεθα ως μέλη του Χριστού και εις την πραγματικότητα είμεθα νεκρά μέλη; Υπό τοιαύτας συνθήκας κινδυνεύαμεν να πάθωμεν ό,τι και τα κλήματα, τα όποια αποκόπτονται από την αληθινήν άμπελον και εις το τέλος ξηραίνονται και ρίπτονται εις το πυρ. Εκείνος που επιθυμεί και έχει αποφασίσει να ζή εν Χριστώ, είναι ανάγκη να συνδέεται στενώτατα με την πνευματικήν καρδίαν και κεφαλήν του σώματος της Εκκλησίας, με τον Κύριον. Αυτόν τον σύνδεσμον, που αποτελεί το παν δια την πνευματικήν ζωήν, θα τον επιτύχωμεν, όταν επιθυμούμεν εκείνα που θέλει ο Χριστός. Η γνώμη μας πρέπει να συμφωνή με την θέλησιν του Χριστού. Ακόμη θα ασκήσωμεν τον εαυτόν μας να χαίρη δι' εκείνα μόνον, δια τα οποία χαίρει ο Χριστός. Όταν θέλωμεν να ανήκη η καρδιά μας εις τον Κύριον, δεν επιτρέπεται κατ' ουδένα λόγον να παρασυρώμεθα από αντιθέτους επιθυμίας. Μέσα εις μίαν και την αυτήν καρδίαν δεν συμβιβάζονται τα αντίθετα. Διότι ο πονηρός άνθρωπος από τον πονηρόν θησαυρόν της καρδιάς του τίποτε άλλο δεν εξάγει εκτός από το πονηρόν, ενώ αντιθέτως ο αγαθός εξάγει αγαθά από τον αγαθόν θησαυρόν της καρδιάς του. Οι πρώτοι Χριστιανοί των Ιεροσολύμων εφλέγοντο όλοι από τας αυτάς υψηλάς και ιεράς επιθυμίας, δια τούτο «του πλήθους των πιστευσάντων ην η καρδιά και η ψυχή μία» (Πράξ. δ' 32). Ο Χριστιανός, που δεν φρονεί τα του Χριστού και δεν ρυθμίζει την ζωήν του σύμφωνα με την αλήθειαν του Κυρίου και δεν εξαγιάζει την καρδίαν του, κατ' ανάγκην θα προσκολληθή την καρδίαν του εις άλλα κατώτερα και φθαρτά. Ο Θεός εύρε τον προφήτην Δαυίδ «άνθρωπον κατά την καρδίαν» του. Αλλ' ο Δαυίδ δεν ελησμονούσε τας εντολάς του Θεού: «Οδόν αληθείας ηρετισάμην, γράφει, και τα κρίματά σου ουκ επελαβόμην» (Ψαλμ. ρη' 30). Χωρίς να εξαρτώμεθα από την αιωνίως ζώσαν καρδίαν, από τον Χριστόν, πώς είναι δυνατόν να ζήσωμεν την πνευματικήν ζωήν; Δια να έχωμεν αυτήν την εξάρτησιν, που μεταδίδει ζωήν, είναι ανάγκη να θέλωμεν ό,τι θέλει ο Χριστός, να αγαπώμεν ό,τι αγαπά ο Χριστός. Μόνον τότε θα ημπορέσωμεν να έχωμεν και την χαράν του Χριστού. Κάθε πράξεως προηγείται η επιθυμία και της επιθυμίας η σκέψις. Πάση θυσία, λοιπόν, πρέπει να απομακρύνωμεν την ψυχήν μας από κάθε μάταιον λογισμόν, να φροντίζωμεν δε πάντοτε, ώστε η καρδιά μας να είναι γεμάτη από πόθους ανωτέρους και ιερούς, ώστε να μη υπάρχη εις αυτήν καθόλου τόπος δια τας πονηράς εννοίας και επιθυμίας. Η ψυχή ημπορεί να απορροφηθή από πολλά πράγματα. Και ο νους εύκολα εντρυφά και διατρίβει τώρα εις τούτο και έπειτα εις άλλο ζήτημα. Το πλέον όμως ευχάριστον και ωφέλιμον δι' ημάς είναι να σκεπτόμεθα και να ομιλούμεν δια τα δώρα της χάριτος και δια τον πλούτον, που απολαμβάναμεν από την χάριν του Θεού. Ποίοι είμεθα

δηλαδή προτού γνωρίσωμεν τον Χριστόν, ποίας πνευματικής ευεργεσίας απηλαύσαμεν, όταν εφωτίσθημεν από το άπλετον φως της αληθείας του, ποία η δουλεία της αμαρτίας κάτω από τον ζυγόν της οποίας άλλοτε επερνούσαμεν τυραννικήν ζωήν, ποία η πνευματική ελευθερία και η βασιλεία εις την οποίαν καλούμεθα, ποία πνευματικά αγαθά εγεύθημεν έως τώρα και ποία θα απολαύσωμεν εις το μέλλον, ποίος μεταδίδει εις ημάς όλον τον πλούτον των αγαθών αυτών, ποίον είναι το αιώνιον πνευματικόν κάλλος του, ποία η χρηστότης και η αγάπη του προς ημάς τους ανθρώπους. Όταν όλα αυτά αι σκέψεις καταλάβουν την διάνοιάν μας και κυριαρχήσουν μέσα εις την ψυχήν μας, δεν είναι εύκολον πλέον ο λογισμός να στραφή εις άλλα αμαρτωλά και ένοχα. Διότι αι πνευματικά δωρεαί, τας οποίας θα σκεπτόμεθα, με το πλήθος και το μέγεθος των θα νικούν κάθε άλλην κατωτέραν σκέψιν και δεν θα μας αφίνουν να παρασυρώμεθα από ματαιούς και επιβλαβείς λογισμούς.

Ο ΑΝΕΞΙΧΝΙΑΣΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Ο Θεός ηγάπησε τον άνθρωπον. Τον ηγάπησε με τόσην αγάπην, ώστε «εαυτόν εκένωσε μορφήν δούλου λαβών» (Φιλιπ. β' 7). Δεν εκάλεσεν απλώς πλησίον του τον άνθρωπον, τον δούλον δηλαδή της αμαρτίας, τον οποίον ηγάπησε. Κατήλθεν από τον ουρανόν και αναζητεί τον αμαρτωλόν, τον ένοχον, τον κατάδικον, τον χαμένον. Ο πλούσιος εν ελέει Θεός επισκέπτεται την ψυχήν του αμαρτωλού ανθρώπου. Και εκδηλώνει με την επίσκεψίν του αυτήν τον πόθον και την αγάπην, που αισθάνεται προς τον αμαρτωλόν. Και όταν βλέπει ότι ο αμαρτωλός δεν τον δέχεται, δεν απομακρύνεται αμέσως, και όταν υβρίζεται ο Θεός από τον ένοχον, δεν εκδηλώνει αγανάκτησιν και όταν διώκεται από εκείνον που θέλει να σώσει, δεν φεύγει, αλλά περιμένει ακόμη έξω από την θύραν της ψυχής. Ο Θεός ηγάπησε τον αμαρτωλόν. Από την αγάπην αυτήν κινούμενος γίνεται άνθρωπος και υποφέρει και όδυναται και αποθνήσκει επάνω εις το ξύλον του Σταυρού. Πάσχει και όδυναται δια τον αγαπώμενον. Ημπορεί να υπάρξη εκδήλωσις αγάπης μεγαλυτέρα από αυτήν; Ο Θεός όμως, που μας ηγάπησεν, ως απαθής δεν ήτο δυνατόν να πάθη δι' ημάς. Ως φιάνθρωπος ήθελε να μας ευεργετήσῃ. Δια να μας δώσῃ δείγμα της απείρου αγάπης του ελαβε δούλου μορφήν, «εαυτόν εκένωσε» και έπαθε και εδοκίμασε την οδύνη του Σταυρού και υπέμεινε τα πάντα, δια να επιστρέψῃ εις τον Θεόν τον άνθρωπον, ο οποίος απεμακρύνθη από τον Θεόν.

Το πλέον θαυμαστόν και παράδοξον. Ο Σωτήρ δεν υπέμεινε μόνον τα οδυνηρότατα παθήματα. Δεν απέθανε μόνον με τας πληγάς και τα αίματα. Αλλά και όταν ανέζησε και κατά τρόπον θαυμαστόν ανέστησε το σώμα του από τον τάφον, εξακολουθεί ακόμη να φέρῃ τας ουλὰς των πληγών του· με αυτὰς τον βλέπουν οι άγγελοι και θεωρεῖ μέγιστα παράσημα τα αποτυπώματα των πληγών, που ήνοιζαν τα καρφία του Σταυρού, και χαίρει, όταν δεικνύῃ τα σημεία του πάθους. Το άχραντον σώμα του τώρα είναι πνευματικόν. Δεν έχει βάρος ούτε άλλο τι από εκείνα, που χαρακτηρίζουν το φθαρτόν σώμα του ανθρώπου. Άφθαρτον και ένδοξον είναι το σώμα του Κυρίου. Δεν απέβαλεν όμως τα σημεία των πληγών, αλλά τα κρατεί από αγάπην προς τον άνθρωπον, διότι με τας πληγὰς του σταυρού εύρε τον απολωλότα και την στιγμὴν που επληγώνετο, εξηγόρασε τον άνθρωπον που ηγάπησε. Πώς είναι δυνατόν όμως το αθάνατον σώμα του Κυρίου να διατηρή ακόμη ίχνη των πληγών, όταν και τα θνητά σώματα των ανθρώπων που τραυματίζονται, αποβάλλουν με τον καιρόν τα σημεία του τραύματος; Ο Σωτήρ ηθέλησε να διατήρησῃ και μετά την ένδοξον ανάστασίν του τα σημεία των πληγών του σταυρού, δια να γίνεται πάντοτε φανερόν ότι υπέρ των δούλων εσταυρώθη και εκεντήθη εις την πλευράν με την λόγχην ο

Κύριος, ο αιώνιος βασιλεύς, θεωρεί δόξαν του τα ίχνη που αφήκαν εις το σώμα του τα καρφιά του σταυρού. Ποία άλλη αγάπη ημπορεί ποτέ να συγκριθῆ με την αγάπην, την οποίαν ἔδειξε και δεικνύει προς ημάς ο Ιησούς; Ποίος ἄνθρωπος ἔδειξε τόσην αγάπην; Ποία μητέρα ἢ πατέρας υπήρξε τόσον φιλόστοργος; Ποίος ηγάπησεν ἕνα ἀχάριστον και ἐξακολουθεῖ να τον αγαπά και θέλει να διατηρῆ και τα τραύματα, που ἐδέχθη ἀπό αγάπην προς τον ἀχάριστον; Ο Χριστός διατηρεῖ τα σημεῖα των τραυμάτων και τώρα που κάθεται ως ἐνδοξος βασιλεύς εις τον ουράνιον θρόνον του ἀπό αγάπην προς ημάς και τίμα με τον τρόπον αὐτόν την ἀνθρωπινὴν φύσιν. Ο Σωτὴρ μας αγαπά ὅλους και μας καλεῖ εις την βασιλείαν του. Μας ἀπήλλαξεν ἀπό την δουλείαν της αμαρτίας, μας ἔκαμεν υἱοὺς του ουρανίου Πατρός, ἠνοίξεν εις ὅλους τον ουρανόν, μας υπέδειξε τον δρόμον, τον οποίον πρέπει να βαδίσωμεν. Μας ἔδωσε πνευματικά πτερά, δια να πετάξωμεν εις υψηλοὺς πνευματικούς ορίζοντας και ὅταν μας βλέπη εις κατάστασιν ραθυμίας, μας παρακαλεῖ να ἐξυπνήσωμεν. Και ἀκόμη δεν εἶπα το μεγαλύτερον δείγμα της αγάπης, που ἐκδηλώνει ο Δεσπότης προς ημάς τους δούλους του. Δεν μεταδίδει ἀπλῶς εις ημάς τα αγαθὰ του, ἀλλὰ παρέχει εις ημάς δια της θείας Κοινωνίας ὀλοκλήρον τον εαυτόν του και μας κάμνει ναοὺς Θεοῦ ζώντος. Τα σώματά μας εἶναι μέλη του Χριστοῦ. Την κεφαλὴν αὐτῶν των μελών, τον Χριστόν δηλαδὴ, προσκυνοῦν εις τον ουρανόν τα χερουβεῖμ.

ΜΕΛΗ ΧΡΙΣΤΟΥ

Να σκεπτόμεθα ὅτι εἴμεθα μέλη Χριστοῦ. Υπάρχει υψηλότερα και ὠφελιμωτέρα σκέψις ἀπὸ αὐτήν; Ὅταν εις την ψυχὴν μας δεσπόζῃ πάντοτε ἡ ευφρόσυτος αὐτὴ σκέψις, τότε δεν θα εὐρίσκουν εἴσοδον εις την καρδίαν μας ἄλλαι κατώτεραι και πονηραὶ σκέψεις. Ὅταν μελετῶμεν την μεγάλην αὐτὴν εὐεργεσίαν του Σωτήρος, ο πόθος μας προς τον αιώνιον Εὐεργέτην θα αυξάνη και θα γίνεται φλογερότερος. Με τοιαύτην αγάπην προς τον Κύριον εὐκόλα θα γίνωμεν ἐργάται των ἐντολῶν του: «Ἐάν τις αγαπά με, τον λόγον μου τηρήσει» (Ιω. ιδ' 23).

Ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι εἴμεθα μέλη Χριστοῦ, θα αποκτῶμεν πλήρη συνείδησιν της μεγάλης ἀξίας, εις την οποίαν υψώθημεν και δεν θα προδίδωμεν τον εαυτόν μας με την αμαρτίαν. Δεν θα ανεχώμεθα να δουλεύωμεν εις τον ἀποστάτην και δραπετήν δούλον, εις τον πονηρόν. Ὅταν ἀναλογιζώμεθα ὅτι ως μέλη Χριστοῦ εἴμεθα κεκλημένοι εις την αιώνιον βασιλείαν, δεν θα ανοίξωμεν το στόμα και δεν θα ἀφήσωμεν την γλῶσσαν να ἐκτοξεύσῃ λόγους πονηροῦς. Πῶς εἶναι δυνατόν να κάμωμεν το στόμα ὄργανον αμαρτίας, ὅταν ἐνθυμούμεθα το τίμιον αἷμα του Σωτήρος, το οποίον κατὰ την θείαν Κοινωνίαν ἐπορφύρωσε την γλῶσσαν μας; Πῶς θα ἐπιτρέψωμεν εις τα μάτια μας, που εἶδαν το σώμα και το αἷμα του Χριστοῦ, να περιεργασθῶν πράγματα, τα οποία προκαλοῦν την αμαρτίαν; Δεν θα κινήσωμεν τα πόδια και δεν θα ἀπλώσωμεν τα χέρια εις την αμαρτίαν, ἀν διατηρούμεν ζωντανόν μέσα εις την ψυχὴν μας το φρόνημα, ὅτι εἴμεθα μέλη Χριστοῦ ἱερά, τα οποία ὡσάν φιάλη περιέχουν το αἷμα του Δεσπότη ἢ μάλλον περιέχουν ὀλοκλήρον τον Κύριον. Εἴμεθα μέλη του Χριστοῦ και ο Χριστός εἶναι μέσα μας. Δεν ἔχομεν τόσην ἐνότητα με τα ἐνδύματά μας, με το δέρμα μας, με αὐτὰ τα ὀστά μας, ὅσην ἐνότητα ἔχομεν με την πνευματικὴν κεφαλὴν μας, τον Χριστόν, του οποίου εἴμεθα μέλη. Ἀπὸ τα ἐνδύματα μας ημπορεῖ ἕνας να μας χωρίσῃ ἔστω και ἂν ημεῖς δεν θέλωμεν, ὅπως ἐπίσης και ἀπὸ αὐτό το σώμα μας. Ἀπὸ τον Χριστόν ὅμως, παρά την θέλησίν μας, κανεὶς, οὔτε ἄνθρωπος οὔτε δαίμων ημπορεῖ ποτέ να μας χωρίσῃ: «Πέπεισμαι ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ημάς χωρίσαι ἀπὸ της αγάπης του Θεοῦ της ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ημών» (Ρωμ. η' 38 39). Και

απόδειξις οι μάρτυρες του Χριστού. Με τα χέρια των δημίων ο διάβολος απέσπασε το δέρμα των, εχώρισε τα μέλη του σώματος, συνέτριψε τα οστά, αφήρεσε και αυτά τα σπλάγγνα των. Αλλά δεν κατώρθωσε με όλα τα τεχνάσματα του να αποχωρίσει τους μάρτυρας από τον Χριστόν. Μάλλον έγινε αφορμή να ενωθούν οι μάρτυρες με τον Χριστόν τόσο στενά, ώστε η πνευματική αυτή ενωσίς των να αντέχει εις την αιωνιότητα.

ΝΑ ΣΕΒΩΜΕΘΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΜΑΣ

Τί ιερώτερον υπάρχει από το σώμα, με το οποίον δια της θείας Κοινωνίας ενώνεται ο Χριστός; Όταν κατανοήσωμεν ποίαν πνευματικήν λαμπρότητα αποκτά το σώμα μας από την μυστικήν αυτήν ενωσιν και σκεπτόμεθα πάντοτε την τιμήν, εις την οποίαν ανυψώνεται, είναι φυσικόν να σεβώμεθα το σώμα και να το φυλάσσωμεν σεμνόν, αγνόν, καθαρόν, άγιον. Διότι, εάν λαμβάνωμεν τόσας φροντίδας, δια να διατηρήσωμεν μακράν από κάθε βεβήλωσιν τα ιερά σκεύη, πολύ περισσότερο δεν πρέπει να βεβηλώσωμεν το σώμα, τον έμψυχον αυτόν ναόν. Διότι τίποτε εις τον παρόντα κόσμον δεν είναι τόσο ιερόν όσον ο άνθρωπος, εφ' όσον και αυτός ο Θεός περιεβλήθη την ανθρωπίνην φύσιν και έγινε κατά πάντα όμοιος με ημάς, εκτός της αμαρτίας. Ας ενθυμηθώμεν εις ποίον «παν γόνυ κάμψει επουρανίων και επιγείων και καταχθόνιων» (Φιλίπ. β' 10)· ποίος δε θα έλθη «επί των νεφελών του ουρανού μετά δυνάμεως και δόξης πολλής» (Ματθ. κδ' 30) με απερίγραπτον λαμπρότητα; Ποίος άλλος παρά ο Υιός του Θεού, που είναι συγχρόνως και υιός ανθρώπου; Αλλά και ημείς, αφού η ανθρωπίνη φύσις εν τω προσώπω του Ιησού τόσο ύψώθη, ημπορούμεν να λάμψωμεν ως ο ήλιος, να υψωθώμεν κατά την ημέραν εκείνην εις τας νεφέλας και να ίδωμεν το ένδοξον σώμα του Θεανθρώπου.

Όταν φανή ο Δεσπότης, θα εχη γύρω του τον χορόν των αγαθών δούλων. Θα λάμπη ο Κύριος, θα λάμπουν και οι πιστοί. Τί θαυμάσιον και εκπληκτικόν θέαμα, να βλέπη κανείς αναρίθμητον πλήθος φωστήρων επάνω εις τας νεφέλας, ανθρώπους που θα συγκροτήσουν αιωνίαν πανήγυριν, πλήθος θεών, αγίων δηλαδή, οι οποίοι θα είναι πέριξ του αληθινού Θεού, ωραίους γύρω από τον ωραίον, δούλους γύρω από τον αγαθόν Δεσπότην! Ο Δεσπότης δεν θα διστάση να μεταδώση μέρος από την ιδικήν του δόξαν και λαμπρότητα εις τους αγαθούς δούλους. Δεν θα φοβηθη, μήπως ελαττωθή η δόξα του, εάν γίνουν κληρονόμοι της βασιλείας τα αναρίθμητα πλήθη των δικαίων. Οι βασιλείς της γης πολλά άλλα πράγματα ημπορούν να δώσουν εις τους υπηκόους των, ποτέ όμως δεν τους κάμνουν κοινωνούς και μετόχους του στέμματος, της βασιλικής δηλαδή εξουσίας. Ο Κύριος όμως, ο αιώνιος βασιλεύς, δεν μας βλέπει ως δούλους και δεν μας αποδίδει τιμάς, που αρμόζουν εις δούλους. Μας θεωρεί φίλους και σύμφωνα με τους νόμους της θείας φιλίας, τα ιδικά του γίνονται και ιδικά μας και δεν μας δίδει τούτο μόνον η εκείνο, αλλ' αυτήν την αιώνιον βασιλείαν, θα μας φορέση το αιώνιον διάδημα. Την χαρμόσυνον αυτήν αλήθειαν θέλει να χάραξη εις την καρδίαν μας ο απόστολος Παύλος, όταν γράφη: «Ει δε τέκνα, και κληρονόμοι, κληρονόμοι μεν Θεού, συγκληρονόμοι δε Χριστού» (Ρωμ. η' 17) και «ει υπομένομεν και συμβασιλεύσομεν» (Β' Τιμ. β' 12).

Ποίον θέαμα τερπνότερον και εύτυχέστερον υπάρχει από το θέαμα του Κυρίου και των συγκληρονόμων του; Χορός μακαρίων, λαός ανθρώπων πλημμυρισμένων από χαράν. Και ο μεν αστράπτων από θείαν δόξαν ήλιος της δικαιοσύνης θα καταβή εις την γήν εκ του ουρανού κατά την μεγάλην ημέραν της συντέλειας. Η γη δε θα παρουσιάση άλλους ήλιους, οι οποίοι θα σπεύσουν εις συνάντησιν του ηλίου της δικαιοσύνης και όλα τότε θα είναι γεμάτα από φως. Τότε μαζί με τον Χριστόν θα είναι όλοι εκείνοι, που επέρασαν την ζωήν των με την μελέτην των λόγων του, με

πόνους και αγάπην προς τους πτωχούς, με προθυμίαν και ζήλον δια τον Χριστόν. Μαζή με τον Κύριον της δόξης θα είναι και όσοι τον εμιμήθησαν εις τα πάθη και παρέδωσαν τον εαυτόν των εις το ξίφος του δημίου και εις πυρ και εις θάνατον. Εις τα λάμποντα από δόξαν σώματά των θα δεικνύουν τα σημεία των τραυμάτων, που εδέχθησαν δια τον Κύριον και θα παρουσιάζουν ως τρόπαια και ως θρίαμβον τα ίχνη των πληγών. Όλοι αυτοί θα αποτελούν τους οριστείς, οι οποίοι ενίκησαν με τα τραύματά των, όπως ο αιώνιος βασιλεύς ενίκησε, διότι εσφάγη. Βλέπομεν «τον Ιησούν δια το πάθημα του θανάτου δόξη και τιμή εστεφανωμένον» (Εβρ. β' 9). Όταν αυτά μελετώμεν και σκεπτόμεθα, θα βλέπωμεν πόσον υψηλά μας ανέβασεν ο φιλόανθρωπος Κύριος και από σεβασμόν προς τον εξυψωμένον εαυτόν μας θα φεύγωμεν την αμαρτίαν.

ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

Η μελέτη των θείων και υψηλών θα μας προφυλάσση από την αμαρτίαν, αλλά και εάν πέσωμεν, θα μας βοηθή εις την ανόρθωσιν. Διότι, όταν υπάρχουν τόσα μέσα δια την σωτηρίαν μας, είναι φοβερόν να μη επιστρέφη ο άνθρωπος εις τον θεόν μετά την αμαρτίαν, να μη θέλη να μετανοήση, αλλά να εντρέπεται και να φοβήται και να θεωρή δύσκολον και κουραστικόν τον δρόμον της μετανοίας η ακόμη να νομίζη ότι ο Θεός έχει οργισθή και δεν τον δέχεται με κανένα τρόπον. Η πίστις όμως ότι η φιλοανθρωπία του Θεού είναι άπειρος, είναι ικανή να απαλλάξη την ψυχήν από τους ολέθριους αυτούς δισταγμούς. Διότι ο άνθρωπος, που γνωρίζει πόσον αγαθός είναι ο Θεός, διατι θα αισθανθή δυσκολίαν να μετανοήση δια τας αμαρτίας που έκαμε; Αυτή ακριβώς είναι η μηχανή και η τέχνη του κοινού εχθρού των ανθρώπων, του διαβόλου: να παρασύρη τον άνθρωπον, ώστε με θρασύτητα και τόλμην να ρίπτη τον εαυτόν του εις την αμαρτίαν. Μετά την αμαρτίαν ο αόρατος εχθρός εμβάλλει εις την ψυχήν του αμαρτωλού εντροπήν και άτοπον φόβον, δια να τον ωθήση και πάλιν εις την αμαρτίαν, αλλά και να μη τον αφήση να σηκωθη από την πτώσιν. Με την εντροπήν και τον φόβον ζητεί να τον απομακρύνη από τον Θεόν οριστικώς και να τον ρίψη εις το βάραθρον της απώλειας.

Δια τούτο είναι ανάγκη να προφυλάσσωμεν τον εαυτόν μας εξ ίσου και από την τόλμην προς την αμαρτίαν, αλλά και από την εντροπήν και τον φόβον, που παρουσιάζονται μετά την αμαρτίαν. Καμμίαν ωφέλειαν δεν φέρει αυτή η εντροπή και ο φόβος. Ο φόβος μετά την αμαρτίαν δεν ωθεί προς το καλόν, αλλ' αποτελεί νάρκην δια την ψυχήν. Δεν εντρεπόμεθα δια τα τραύματα της αμαρτίας ούτε ζητούμεν να εύρωμεν εκείνον που θα μας θεραπεύση, αλλά με την εντροπήν ζητούμεν να αποφύγωμεν τους οφθαλμούς του Σωτήρος, όπως ακριβώς εκαμε και ο Αδάμ, ο οποίος μετά την παράβασιν εκρύβη από φόβον και εντροπήν. Ο Αδάμ ήτο τραυματισμένος θανασίμως από την αμαρτίαν και απέφευγε την χείρα του ιατρού, ενώ ο ίδιος έπρεπε να αναζητήση τον ιατρόν και να μην αφήσηνα θριαμβεύση η αμαρτία ούτε να ζητήση να συγκαλύψη την αδυναμίαν του, ρίπτων την ευθύνην μόνον εις την γυναίκα. Και ο Κάιν μετά το έγκλημά του ενόμισεν ότι είχε διαφύγει την προσοχήν του Θεού, ο οποίος τα πάντα βλέπει, γνωρίζει και παρακολουθεί. Μετά την αμαρτίαν γεννάται εις την ψυχήν λύπη, που οδηγεί εις την ανόρθωσιν και την σωτηρίαν ή γεννάται λύπη που ωθεί τον άνθρωπον εις τον όλεθρον και την απώλειαν. Το σωτήριο αποτέλεσμα της κατά Θεόν λύπης το μαρτυρεί η λύπη, την οποίαν εδοκίμασεν ο απόστολος Πέτρος μετά την άρνησιν. Ελυπήθη, έκλαυσε πικρώς, εσώθη και επανέκτησε πλησίον του Κυρίου το αποστολικόν αξίωμα. Την λύπην, που οδηγεί εις την απώλειαν, την βλέπομεν εις τον Ιούδαν. Την στιγμήν που ο Λυτρωτής επάνω εις τον σταυρόν ηλευθέρωσε τον κόσμον από την δουλείαν της

αμαρτίας, ο Ιούδας με την θλίψιν εις την ψυχήν έμενε δούλος της αμαρτίας. Ενώ ο Κύριος έχυνε το τίμιον αίμα του, δια του οποίου ο κόσμος καθαρίζεται και εξαγιάζεται, ο Ιούδας από την υπερβολικήν λύπην έχασε κάθε ελπίδα ψυχικού καθαρισμού και ώθησε τον εαυτόν του εις την αγχόνην, εις την αυτοκτονίαν. Ας προσέχωμεν, λοιπόν, και ας δεχώμεθα την κατά Θεόν λύπην. Με κάθε δε τρόπον ας απομακρύνωμεν από την ψυχήν μας την λύπην, η οποία γίνεται μητέρα της απελπισίας και της απωλείας. Όταν αμαρτάνωμεν, προσβάλλομεν τον Θεόν και γινόμεθα πονηροί. Ας λυπηθώμεν δια την αγνωμοσύνην προς τον πανάγαθον Δεσπότην. Η λύπη αυτή δεν φέρει ποτέ βλάβην εις την ψυχήν. Μερικοί όμως, μετά την αμαρτίαν, κυριεύονται απο ανίαν, δοκιμάζουν πικρίαν και πόνον ψυχικόν, θλίβονται υπερβολικά, αισθάνονται την καρδίαν των να πιέζεται, νομίζουν ότι η ζωή των κατήντησε πλέον αφόρητος. Αυτή η λύπη είναι ο μεγαλύτερος εχθρός μας, διότι οδηγεί την ψυχήν ασφαλώς εις τον πνευματικόν θάνατον.

ΤΙ ΝΑ ΣΚΕΠΤΩΜΕΘΑ

Η μετά την αμαρτίαν λύπη, η οποία είναι γεμάτη από χάριτας και πνευματικάς δωρεάς, προέρχεται από αγάπην προς τον Χριστόν. Ας απορροφώμεθα, λοιπόν, από τας σκέψεις εκείνας, μέσα εις τας οποίας υπάρχει ο Χριστός. Ας μελετώμεν την φιλανθρωπίαν Εκείνου. Σκέψεις δια τον Κύριον πρέπει να κυριαρχούν εις την μνήμην μας, να κυκλοφορούν εις την ψυχήν, να γίνονται μόνιμος απασχόλησις της διανοίας. Όταν είμεθα μόνοι, να σκεπτόμεθα πάντοτε τον Κύριον. Όταν ευρισκόμεθα εις συναναστροφάς, να ομιλώμεν δια τον Σωτήρα μας. Να δοκιμάζωμεν ευχαρίστησιν, όταν εις συγκεντρώσεις αντικείμενον ομιλίας είναι ο Ιησούς και να φροντίζωμεν πάντοτε να ασχολούμεθα ισοβίως με τον Κύριον, διότι μόνον με τοιαύτην συνεχή μελέτην θα καταλάβη αυτός την καρδίαν μας και θα βασιλεύση εις την ψυχήν μας. Το πυρ δια να μεταδίδεται, πρέπει να ευρίσκεται εις συνεχή επαφήν με καύσιμον αντικείμενον. Κατά παρόμοιον τρόπον και ημείς δια να ελκυσθώμεν από τον Χριστόν και αισθανθώμεν το πυρ της αγάπης του εις την καρδίαν μας, πρέπει συνεχώς να στρέφωμεν την σκέψιν μας προς την θείαν μορφήν του.

Η σκέψις του ανθρώπου εύκολα παρασύρεται από τα αισθητά, τα αμαρτωλά και ευχάριστα. Σκέψεις κατώτεροι προκαλούν επιθυμίας, αι οποίαι κατακαίουν τον άνθρωπον. Αι αισθήσεις, των οποίων την δύναμιν πάντοτε αισθανόμεθα, ωθούν εις σκέψεις αμαρτωλάς, αι οποίαι εύκολα καταντούν ο αχώριστος σύντροφος του ανθρώπου και εξαπατούν την καρδίαν, διότι παραμένουν πολύν χρόνον, αλλά και διότι προκαλούν κάποιαν ψευδή ευχαρίστησιν. Η σκέψις με δυσκολίαν στρέφεται εις τα πνευματικά και κατόπιν πολλής μελέτης και συνεχούς σπουδής. Μόνον αγάπη φλογερά ημπορεί να προκαλή πάντοτε την σκέψιν του αγαθού, το οποίον είναι ωφέλιμον, αλλά δεν φαίνεται ευχάριστον εις τον παλαιόν άνθρωπον. Από τας σκέψεις, που έχουν ως περιεχόμενον την αμαρτίαν και οδηγούν εις την αμαρτίαν, θα απαλλαγώμεν με εντατικήν πνευματικήν μελέτην και προσπάθειαν, οπότε αντί των φαινομενικών θα σκεπτόμεθα τα αληθινά· τα αγαθά και ευάρεστα εις τον Θεόν θα απορροφούν την διάνοιαν, αντί των διασκεδαστικών, που κρύπτουν συχνά πολλούς πειρασμούς.

Δεν πρέπει να απορούμεν, διατί αι πνευματικά σκέψεις δεν νικούν εύκολα τας πονηράς και διατί αι κατώτεροι σκέψεις μάλλον πλεονάζουν εις τους ανθρώπους. Δια να γίνη ένας πνευματικός άνθρωπος, δεν αρκεί να γνωρίση μόνον την αλήθειαν. Είναι ανάγκη να σκέπτεται την αλήθειαν και να εμβαθύνη εις αυτήν. Την αλήθειαν δεν την κατακτά εκείνος, που την γνωρίζει απλώς, αλλ' εκείνος που κατορθώνει να την κάμη πράξιν εις την καθημερινήν του ζωήν. Όπως ακριβώς η τροφή, τα όπλα, τα φάρμακα

και τα ενδύματα δεν ωφελούν εκείνους που τα έχουν μόνον, αλλ' εκείνους που γνωρίζουν να τα χρησιμοποιούν. Εάν αι μεν κατώτεροι σκέψεις απασχολούν τον νουν και αποτυπώνονται εις αυτόν, αι δε ανώτεροι και πνευματικοί ερχονται εις τον νουν δια να φύγουν μετ' ολίγον, τι το παράδοξον ότι επικρατούν οι λογισμοί, που φθείρουν ψυχήν και καρδίαν, ενώ αι ευσεβείς σκέψεις φεύγουν, χωρίς να αφήσουν ίχνη και καρπούς; Εκείνος που δεν γνωρίζει την τέχνην του οικοδόμου, δεν ημπορεί ποτέ να οικοδομήση. Ο ιατρός που δεν κατέχει την επιστήμην της ιατρικής, δεν ημπορεί να θεραπεύση. Και ο Χριστιανός που μένει εις την θεωρίαν και δεν ασκείται εις την χριστιανικήν ζωήν, τίποτε δεν ωφελείται από την γνώσιν της αληθείας, αφού δεν ημπορεί να κτίση το πνευματικόν οικοδόμημα. Τα όπλα ο στρατιώτης τα χρησιμοποιεί την ώραν της μάχης εναντίον του εχθρού. Την τέχνην ο τεχνίτης την χρησιμοποιεί, δια να κατασκευάσει εκείνα που γίνονται με την τέχνην του. Ημείς ας χρησιμοποιώμεν τας αγαθάς σκέψεις ως συμβούλους. Ας προσέχωμεν, ώστε να μη μανθάνωμεν απλώς εκείνα που πρέπει να γνωρίζωμεν, αλλά και να πιστεύωμεν εις αυτά και να φλεγώμεθα από αληθινήν αγάπην προς αυτά. Η αγάπη όμως αυτή προϋποθέτει ειδικήν μελέτην και ασχολίαν της ψυχής. Η ψυχή όταν ασχολήται και ενδιατρίβη εις τα κατώτερα και φαύλα φέρεται ασφαλώς εις τον όλεθρον. Είναι ανάγκη, λοιπόν, να εκδιώκη μακράν κάθε τι το ένοχον και αμαρτωλόν, να επιδιώκη δε και να τρέφεται μόνον με τα ανώτερα και πνευματικά.

Εύκολον είναι να επιθυμή ο άνθρωπος την αρετήν, να θέλη και να προτιμά την χριστιανικήν ζωήν. Δεν χρειάζεται κόπος ούτε προσπάθεια ιδιαίτερα δια να εκδηλώση αυτήν την προτίμησίν του. Δια να επιτύχη όμως την πνευματικήν ζωήν, να προχώρηση εις αυτήν και να σωθή, θα πονέση, θα εργασθή ισοβίως με σύστημα και μέθοδον. Με την θέλησίν μας αποδεχόμεθα τον πνευματικόν αγώνα. Διατί τάχα είναι δύσκολον με την θέλησίν μας να αναλάβωμεν και τον κόπον και τον πόνον του αγώνος; Εκείνο που θα μας τόνωση επάνω εις τον αγώνα, θα είναι ο ισχυρός πόθος δια τα μεγάλα και υψηλά. Ο θεός αυτός πόθος κάμνει ελαφρούς και ευχάριστους τους πόνους και όταν ακόμη είναι πολύ οξείς και οδυνηροί. Θα ανάπτωμεν δε τον πόθον αυτόν εις την καρδίαν μας, όταν προσηλώνωμεν την σκέψιν μας εις τα πνευματικά και φροντίζωμεν να κατανοήσωμεν το αληθινόν κάλλος, που υπάρχει εις την χριστιανικήν ζωήν. Εις την ψυχήν του προφήτου Δαυίδ δια της μελέτης περί του Θεού ήναπεν ο πόθος, ήναπεν το Θεϊόν πυρ: «Εθερμάνθη η καρδία μου εντός μου, και εν τη μελέτη μου εκκαυθήσεται πυρ» (Ψαλμ. λη' 4). Εις άλλον ψαλμόν μακαρίζει τον άνθρωπον, ο οποίος «εν τω νόμω αυτού (του Θεού) μελετήσιν ημέρας και νυκτός» (Ψαλμ. α' 2).

Η ΣΚΕΨΙΣ ΜΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Ω, ανέκφραστος αγαθότης του Θεού! Δεν μας αγαπά μόνον με την άπειρον αγάπην του, αλλά ζητεί και την ιδικήν μας αγάπην και την θεωρεί αξίαν λόγου και κάμνει τα πάντα, δια να την επιτύχη. Διατί εδημιούργησε τον ουρανόν, την γήν, τον ήλιον και όλον τον ορατόν κόσμον, αλλά και το άφθαρτον κάλλος του αοράτου κόσμου, με ένα μόνον νεύμα του; Απλούστατα. Δια να βλέπωμεν μέσα εις τα δημιουργήματα την πανσοφίαν του και να τον αγαπώμεν. Οι άνθρωποι γίνονται αξιαγάπητοι, όταν παρουσιάζουν σοφίαν και χρηστότητα. Τόσον πολύ ο Θεός θέλει την αγάπην μας, ώστε όχι μόνον μας ηγάπησεν ως Θεός, αλλά και συγκατέβη να γίνη άνθρωπος, ώστε με όλα τα μέσα, και ως Θεός και ως άνθρωπος, να ελκύση την καρδίαν μας και να ανάψη εις αυτήν την φλόγα της θείας αγάπης. Ο νόμος του Χριστού είναι νόμος φιλίας και ζητεί να μας κάμη ευγνώμονας φίλους. Δια τούτο η σκέψιν μας πρέπει πάντοτε να είναι εις τον Θεόν. Δεν είναι δύσκολον αυτό. Δεν χρειάζεται να χύσωμεν

ιδρώτα ούτε να κοπιάσωμεν ούτε να εξοδεύσωμεν χρήματα ούτε διατρέχομεν κίνδυνον αισχύνης ούτε φοβούμεθα καμμίαν αλλην βλάβην. Είναι δυνατόν να σκεπτόμεθα τον Θεόν και να εργαζώμεθα την τέχνην μας. Ημπορεί ένας να σκέπτεται και να αγαπά τον Θεόν και να ασκή το επάγγελμά του. Ο στρατηγός να επιδίδεται εις τα στρατιωτικά, ο γεωργός εις την γεωργίαν, ο υπεύθυνος να προϊσταται εις τα έργα του και κανείς να μη εμποδίζεται εις την εργασίαν του από την σκέψιν του Θεού. Δια να σκέπτεται κανείς τον Θεόν δεν είναι ανάγκη να καταφύγη εις την έρημον ούτε να αλλάξη τροφήν ούτε να χρησιμοποιήση άλλα ενδύματα ούτε να υποβληθεί εις στερήσεις και να κλονίσει την υγείαν του ούτε άλλο τι να τολμήσει, αλλ' ημπορεί να μείνη εις την οικίαν του και να μη χάση τίποτε και να σκέπτεται τον Θεόν. Αλλά και εις κόπους πρέπει να υποβάλλεται ο άνθρωπος, όταν χρειάζεται, δια την αγάπην του Θεού. Άνθρωποι είμεθα και ελάβομεν λογικόν, δια να σκεπτόμεθα. Διατί, λοιπόν, να μη σκεπτόμεθα πάντοτε το καλύτερον, δηλαδή αυτόν τον Θεόν, από τον οποίον ελάβομεν το λογικόν; Σκέπτονται πολλοί δια το μέλλον των, την τέχνην, την περιουσίαν ή αλλα βασικά πράγματα. Ας απασχολώμεν τον νουν μας και με αγαθάς σκέψεις. Με αυτάς θα εμποδίζωμεν την είσοδον των κακών σκέψεων... Η ψυχή, που ασχολείται με το αγαθόν, εύκολα προφυλάσσεται από το κακόν και διατηρεί την καθαρότητα και τον αγιασμόν της χάριτος, η οποία μεταδίδεται δια των μυστηρίων. Έπειτα, εκείνος που σκέπτεται τα αγαθά είναι επόμενον να μη μείνη εις την απλήν σκέψιν, αλλά να περάση και εις την πράξιν και να εργάζεται τα καλύτερα και τα ανώτερα εις την ζωήν του. Αντιθέτως εύκολα φυτρώνουν αι κακίαι και τα πάθη εις την ψυχήν του άλλου, ο οποίος απασχολεί τον νουν του με το κακόν και την αμαρτίαν.

Κατά πάντα αξιέπαινος είναι η απασχόλησις με τας καλὰς σκέψεις, αι οποῖαι ωθούν τον Χριστιανόν εις την πνευματικήν και ενάρετον ζωήν. Ο Κύριος που έδειξε τόσην φιλανθρωπίαν και έκαμε το παν δια την σωτηρίαν μας, μακαρίζει όσους ζουν την ανωτέραν ζωήν, η οποία έχει στενήν σχέσιν με τας αγαθὰς σκέψεις. Μακαρίζει τους πτωχούς τω πνεύματι, τους πενθούντας δια τας αμαρτίας των, τους πρᾶους, τους πεινώνοντας και διωγόντας την δικαιοσύνην, τους ελεήμονας, τους καθαρούς τη καρδιά, τους ειρηνοποιούς, καθώς και όλους εκείνους, οι οποίοι με προθυμίαν υπομένουν διωγμούς δια το όνομά του και ονειδίζονται από τους εχθρούς του. Όλοι αυτοί θα απολαύσουν την μακαρίαν ζωήν. Εάν, λοιπόν, με τας σκέψεις τας ανωτέρας και ιεράς αρχίζη η πνευματική ανάπτυσις του ανθρώπου, τότε πλέκονται συγχρόνως εις τον ουρανόν και οι άφθαρτοι στέφανοι. Η νοερά μελέτη της αληθείας θα γίνη ασφαλής οδός και κλίμαξ προς τον ουρανόν, προς την αιώνίαν και μακαρίαν ζωήν.

Χρειάζεται η νοερά μελέτη δια την πνευματικήν πρόοδον Την «εν πνεύματι πτωχείαν» π.χ. και «το μη υπερφρονεῖν παρ' ο δει φρονεῖν, αλλά φρονεῖν εις το σωφρονεῖν» (Ρωμ. ιβ' 3) επιτυγχάνουν μόνον εκείνοι, που μελετούν με τον νουν των την ζωήν του Κυρίου. Σκέπτονται ότι ο Ιησούς δι' ημάς έγινε πτωχός. Έλαβε μορφήν δούλου, συνανεστράφη με δούλους, ενώ ήτο Δεσπότης όλων έλαβε σάρκα, ενώ ήτο Θεός άπειρος· επροτίμησε την πτωχείαν, εκείνος που μεταδίδει πλούσια τα αγαθά του· υπέμεινεν ατιμίαν ο βασιλεύς της δόξης· περιεφέρετο δεμένος, εκείνος που έλυσεν από τα δεσμά της αμαρτίας το ανθρώπινον γένος· εδικάζετο από τους παρανόμους ο νομοθέτης, που εξεπλήρωσε τον νόμον. Εκείνος εις τον οποίον «την κρίσιν πάσαν δέδωκεν» (Ιωάν. ε' 22) ο Πατήρ, είδε κριτάς αδίκους και λαόν ολόκληρον να μαίνεται εναντίον του και να χαρίζεται εις ένα φονέα και ληστήν. Ο Χριστιανός, που σκέπτεται όλα αυτά, είναι δυνατόν να μη κτυπήση την υπερηφάνειαν και να μη γίνη ταπεινός; Ο υπερήφανος καυχάται δια τα κατορθώματα του. Όταν όμως σκέπτεται και μελετά κανείς την ζωήν του Χριστού και τα μεγάλα και Θαυμαστά έργα του, τότε βλέπει ότι τα ιδικά του έργα είναι μηδαμινά και όχι κατορθώματα, δια τα όποια ίσως εκαυχάτο. Βλέπει ότι με τα έργα του είναι αδύνατον

να ελευθερωθή από την δουλειάν της αμαρτίας και ότι είναι ανίκανος μόνος του να διατήρηση την πνευματικήν ελευθερίαν. Ο Κύριος μας ελύτρωσε από την αμαρτίαν δια του αίματός του και μας χάρισε το μέγα δώρον της ελευθερίας.

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗΣ

Όταν σκεπτόμεθα τί εκαμεν ο Κύριος, δια να μας σώση, ποίαν συγκατάβασιν έδειξε, θα πρέπει να πενθόμεν και να κλαίωμεν δια την ραθυμίαν και τον πνευματικόν ύπνον, που μας κατέχει! Όταν χάνωμεν έναν επίγειον θησαυρόν, αισθανόμεθα μεγάλην θλίψιν. Η μνήμη των αγαθών που έχασαμεν, γίνεται αφορμή να αναβλύζουν δάκρυα από τα μάτια μας. Διατί να μη λυπούμεθα, όταν σκεπτόμεθα ποίον πνευματικόν πλούτον περιφρονούμεν και απορρίπτομεν, ενώ ηδυνάμεθα να τον κατέχωμεν πάντοτε ασφαλώς; Η συναίσθησις ότι εφάνημεν αγνώμονες προς ένα ευεργέτην μας, προκαλεί θλίψιν εις την καρδίαν μας. Πόσον θα έπρεπε να μας συγκλονίξη η συναίσθησις ότι εδείχθημεν αχάριστοι και ράθυμοι ουχί προς άνθρωπον, αλλά προς αυτόν τον Κύριον, ο οποίος με τόσην αγάπην και φιλανθρωπίαν φέρεται προς ημάς; Η αγάπη του Κυρίου! Από αυτήν την αγάπην κινούμενος κατήλθεν από τον ουρανόν και ανεζήτησε τας ψυχάς μας. Συναναστράφη εν μέσω ημών με μορφήν και φωνήν ομοίαν με την ιδικήν μας. Έγινεν όμοιος με ημάς, δια να κινήση και θερμάνη και την ιδικήν μας αγάπην. Ενεφανίσθη ως Θεάνθρωπος, δια να μας εμπνεύση την αγάπην και να μας βοηθήσηνα ζήσωμεν την αγάπην... Ήλθεν ο Κύριος και μας ανεζήτησε και μας εύρε. Δεν θέλει κανένα μέρος της καρδιάς μας να μένη κενόν, χωρίς να γεμίξη με την ιδικήν του παρουσίαν. Ήλθεν ως ευεργέτης και ως αδελφός μας. Ήλθε και επλήρωσεν εκείνος όσα ημείς έπρεπε να πληρώσωμεν. Και όλα αυτά δεν τα έκαμε με ενα απλούν νεύμα, όπως άλλοτε κατά την δημιουργίαν του κόσμου. Αλλ' εχρειάσθη να πονέση και να χύση ιδρώτα. Ο πόνος δεν είχε κανένα δικαίωμα επάνω εις τον αναμάρτητον Κύριον. Και όμως τον βλέπομεν να ευρίσκεται εις αγωνίαν, εις ατιμίαν και αισχύνην, γεμάτον πληγάς, να αποθνήσκη τον πλέον επώδυνον θάνατον. Ημείς όμως τί κάμνομεν; Αισθανόμεθα το μέγεθος της ευεργεσίας; Δυστυχώς δεν σκεπτόμεθα την υψίστην χάριν του Κυρίου ούτε την αγάπην του, η οποία παντού εκδηλώνεται. Δεν επιζητούμεν εκείνα με τα οποία θα αλλάξωμεν την ζωήν μας, αλλά κλίνομεν εις τα μάταια, τα οποία αποστρέφεται ο Κύριος. Κατέχομεν εκείνα, που απαγορεύει, αποφεύγομεν δε τα ανώτερα, τα οποία μας προτρέπει να ακολουθήσωμεν και να παρουσιάσωμεν εις την ζωήν μας. Η διαγωγή μας αυτή δεν είναι απλώς αγνωμοσύνη, αλλά καταντά πονηρία. Αγνώμονες και πονηροί! Αξιοθρήνητοι δηλαδή και αξιοδάκρυτοι.να ασχολούμεθα με τα μάταια και τα αμαρτωλά και να τα θεωρούμεν αξια να απορροφήσουν όλον το ενδιαφέρον μας! Να περιφρονούμεν δε τον Κύριον και όλα τα μεγάλα, τα υψηλά και τα αιώνια εις τα οποία μας καλεί. Και ποίος λοιπόν θα ασχοληθή με τα αιώνια, εάν δεν ασχοληθώμεν ημείς, εις τους οποίους ο Κύριος απεκάλυψε την αλήθειάν του, έδειξε την θαυμαστήν πρόνοιάν του και την πλούσιαν αγάπην του;

Δια τα υλικά, δια τα απαραίτητα προς συντήρησιν, φροντίζομεν. Ασχολούμεθα με λόγους, με εργα, με τέχνας. Γινόμεθα γεωργοί, άλλοι ακολουθούν στρατιωτικά έργα, άλλοι τρέπονται εις την πολιτικήν ζωήν, άλλοι ακολουθούν άλλα επαγγέλματα. Δεν χάνομεν καιρόν και επαινούμεν τους φίλους της εργασίας. Και όλη αύτη η σπουδή, η προθυμία και η εργατικότητα και το ενδιαφέρον δια τα υλικά αγαθά. Δια τα πνευματικά όμως αγαθά πολύ ολίγον ενδιαφερόμεθα και αποδεικνυόμεθα κατώτεροι από εκείνους, οι οποίοι με τόσον ζήλον ασχολούνται με τα υλικά, διότι αυτά θεωρούν ανώτερα. Φαινόμεθα κατώτεροι, αφού δεν φροντίζομεν δια τα ανώτερα, τα άφθαρτα και αιώνια. Δια να στραφώμεν εις τα ανώτερα ήλθεν ο Κύριος και η γη με την

παρουσίαν του έγινεν ουρανός και ο κοινός τύραννος του κόσμου, ο διάβολος, είναι όχι τύραννος, αλλά δεσμώτης πλέον και πατούν την κεφαλήν του εκείνοι που ήσαν προηγουμένως ιδικοί του δεσμών. Δια την νίκην αυτήν κατά του κοινού τυράννου ο θεός έλαβε σώμα και το σώμα του εδέχθη πληγές και έχυσε το αίμα του επάνω εις τον σταυρόν και νεκρός έσεισε την γην και εχάρισε ζωήν εις τους νεκρούς. Και όλα αυτά τα μεγάλα και θαυμαστά, δια να γνωρίσωμεν ημείς τον Κύριον, δια να απαλλαγώμεν από την προσκόλλησιν εις την γήν, να στρέψωμεν την προσοχήν μας εις τον ουρανόν. Και έπειτα από τόσα θαύματα κοιμώμεθα και μένομεν αναισθητοι, όπως τα άψυχα αγάλματα, τα οποία καμμία βροντή δεν ημπορεί να ταράξη; Αλλά τότε από ποιους δυστυχείς δεν είμεθα περισσότερο δυστυχείς και αξιολύπητοι; Δια ποία δυστυχήματα χύνομεν δάκρυα; Δια την ασθένειαν; Εδώ όμως δεν ασθενεί το σώμα, αλλ' ό,τι τιμιώτερον υπάρχει εις τον άνθρωπον, ασθενεί η ψυχή μας. Χύνομεν δάκρυα δια την στέρησιν και την πτωχείαν; Αλλ' ημείς με την αδιαφορίαν μας είμεθα ασυγκρίτως πτωχότεροι και από εκείνους ακόμη που στερούνται το παν. Διότι τί είναι ο υλικός πλούτος εμπρός εις τον πνευματικόν Θεσαυρόν, που χάνομεν, όταν η καρδιά μας δεν ελκύεται από τον ουρανόν; η υλική στέρησις παύει την ώραν του θανάτου. Η πνευματική όμως πτωχεία και γυμνότης δεν φεύγει την στιγμήν, που παραδίδομεν την τελευταίαν πνοήν, αλλά μας παρακολουθεί και πέραν του τάφου, εις την άλλην ζωήν, δια να τροφοδοτή εκεί αιωνίως την θλίψιν και την αισχύνην. Τί, λοιπόν; Θα αφήσωμεν τον πονηρόν δαίμονα να εξουσιάσει την θέλησιν και την γνώμην μας και θα δείξωμεν τόσην κουφότητα και άνοιαν; Εκείνος που ρίπτει τον εαυτόν του επάνω εις το ξίφος, δια να σφαγή, ή εις τον κρημόν, δια να συντριβή, και αποφεύγει τους φίλους, ενώ πλησιάζει τους εχθρούς και εγκληματίας, εμφανίζει χειροπιαστά δείγματα παραφροσύνης. Και ο άνθρωπος, που αποφεύγει τον Χριστόν και παραδίδεται εις τον εχθρόν της ψυχής και σπεύδει προς την απώλειαν, δεν είναι παράφρων;

Εάν είχαμεν συνείδησιν του μεγάλου αυτού κακού και του κινδύνου τον οποίον διατρέχομεν, τότε εύκολα θα εχύναμεν δάκρυα και το πένθος θα εσυντρόφευε την ζωήν μας... Τούτο είναι μεγάλη πληγή δια την καρδίαν μας, ενώ ημπορούμεν δηλαδή να εύρισκώμεθα εις κατάστασιν ευτυχίας, ημείς προτιμώμεν την δυστυχίαν, και ενώ δυνάμεθα να ζώμεν εις το φως, ανεχόμεθα να είμεθα βυθισμένοι εις το σκότος. Το θλιβερόν αυτό γεγονός θα έπρεπε να προκαλή δάκρυα εις όλους, πολύ δε περισσότερο εις εκείνους που αισθάνονται το μέγεθος της συμφοράς. Να χύνωμεν δάκρυα, όταν σκεπτόμεθα ότι μένομεν εις αυτήν την κατάστασιν, από την οποίαν δια να μας σώση ο Κύριος, εσφάγη γυμνός επί του σταυρού. Αυτός εις τον οποίον τα πάντα υποτάσσονται και δουλεύουν, βλέπει ημάς ανυπότακτους. Ανυπότακτοι ημείς, χάριν των οποίων ενώ ήτο Θεός έγινεν άνθρωπος, δια να κάμη ημάς τους ανθρώπους θεούς. Ο τεχνίτης των ουρανών ενεδύθη γήν, δια να μεταβάλη την γήν εις ουρανόν. Ο Δεσπότης έλαβε δούλου μορφήν, δια να μεταδώση την αληθινήν δόξαν εις τους δούλους. Ο βασιλεύς της δόξης «υπέμεινε σταυρόν, αισχύνης καταφρονήσας» (Εβρ. ιβ' 2).

ΤΥΠΟΣ ΠΡΑΪΤΗΤΟΣ

Είναι ανάγκη ως Χριστιανοί να συγκρατώμεν τον θυμόν μας και να φερώμεθα πάντοτε με πραότητα προς εκείνους, που μας λυπούν. Αυτήν την συμπεριφοράν, που αποτελεί την αληθινήν φιλοσοφίαν, έδειξεν ο Σωτήρ εις τον κόσμον και μας έδωσε και εις το σημείον αυτό μέγιστον υπόδειγμα και με όσα έπραξε και με όσα υπέμεινε. Δι' αυτούς, που τον ελύπησαν με τας αμαρτίας των, έλαβε σάρκα και αίμα. Ήλθε να σώση εκείνους, εναντίον των οποίων ημπορούσε να απαγγείλη το πλέον δριμύ

κατηγορητήριον. Εσκόρπισε τας ευεργεσίας του εις ανθρώπους, που είχαν κάμει ανάξιον τον εαυτόν των κάθε δωρεάς λόγω των αμαρτιών των. Τον κατηγόρησαν ότι εκβάλλει τα δαιμόνια εν τω άρχοντι των δαιμονίων, και όμως ο Κύριος, πρᾶος και ταπεινός, εξηκολούθησε να τους ευεργετή εκβάλλων τα δαιμόνια. Ένας από τους μαθητάς του, ο Ιούδας, απεδείχθη ανάξιος της αγάπης του, διεφθάρη και επωρώθη μέχρι σημείου να σκέπτεται και να μελετά την προδοσίαν, το μέγιστον έγκλημα. Και όμως ο πρᾶος Ιησούς δεν τον απεμάκρυνεν από τον κύκλον των μαθητών του. Επεκοινωνεί μαζί του, όπως και με τους άλλους μαθητάς, που ήσαν πραγματικοί φίλοι του. Εδέχετο εις επικοινωνίαν ποιόν; Τον προδότην και φονέα του. Μετέδιδε και εις αυτόν τα απόρρητα, εις το τέλος εδέχθη και το φίλημα του. Απέθανε χάριν εκείνων, τους οποίους εύηργέτησε. Οι ευεργετηθέντες, αυτοί ανέσυσσαν το ξίφος. Αρχηγός των φονευτών ήτο ο μαθητής. Το φίλημα υπήρξε το σύνθημα του φόνου. Και ο Κύριος, που έπασχεν όλα αυτά, ήτο τόσο πρᾶος και φιλόανθρωπος, ώστε όταν είδεν ένα δούλον, που συμμετείχεν εις το έγκλημα, να τραυματίζεται από τον Πέτρον, αμέσως θεράπευσε την πληγήν. Οι εχθροί του δεν εφοβήθησαν την θαυματουργικήν του δύναμιν και επροχώρησαν εις το έγκλημα. και όμως ο Κύριος τους ηνέχθη και δεν τους εξωλόθρευσε με πυρ και με κεραυνούς, μολοντί ήσαν άξιοι και φοβερωτέρας τιμωρίας.

Ο χορός των αγγέλων με φόβον έβλεπε τον Κύριον. Και όμως ο παντοδύναμος Ιησούς, πλησίον του οποίου με φόβον παρίστανται αι δυνάμεις των ουρανών, ηκολούθει με πραότητα εκείνους, που τον συνέλαβαν εις τον κήπον της Γεθσημανή και έδιδε τας αχράντους χείρας του, δια να τας δέσουν, τας χείρας δια των οποίων ασθένειαι θεραπεύοντο και δαίμονες εδιώκοντο. Ένας δούλος τον ερράπισεν εις το πρόσωπον. Είχεν όλην την δύναμιν την ιδίαν στιγμήν να πάταξη τον ασεβή και κακόν αυτόν δούλον. Δεν το έκαμεν όμως. Αντιθέτως του εφέρθη με ηπιότητα και φιλανθρωπίαν και προσεπάθησε με λόγους να τον κάμηνα συναισθανθή το μέγα σφάλμα του. Οι γεμάτοι εμπάθειαν δικασταί του, αρχιερείς και γραμματεείς, τον κατεδίκαν εις θάνατον. Ο Κύριος, ο κριτής της οικουμένης, σιωπηλός δέχεται την καταδικαστικήν απόφασιν. Προσηλώνεται εις το ξύλον του σταυρού και εκδηλώνει αγάπην και προς αυτούς ακόμη τους φονείς του. Παρακαλεί τον Πατέρα του να μη τους τιμωρήση. Κάτι περισσότερο, μεσιτεύει υπέρ αυτών. Η φωνή της απολογίας του δεικνύει την άπειρον αγάπην του, το μέγα έλεός του: «Πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τί ποιούσι» (Λουκ. κγ' 34). Όπως ο φιλόστοργος πατέρας, που λυπάται τα παιδιά του, έτσι ο Κύριος θέλει με ημερότητα σωφρονίση τους σταυρωτάς του. Και τότε με αυτήν την φωνήν της συγγνώμης απέθνησκεν. Όταν ανέστη εκ νεκρών και ενίκησε τον θάνατον, ηθέλησε να κάμη κοινωνούς της χαράς της αναστάσεώς του τους μαθητάς του, οι οποίοι τον εγκατέλειψαν εις την πλέον κρίσιμον στιγμήν της ζωής του. Εμφανίζεται εις αυτούς και δεικνύει πλήρη ανεξικακίαν. Δεν τους ελέγχει, δεν τους υπενθυμίζει την φυγήν, δεν τους αναφέρει τας υποσχέσεις που έδιδαν, ότι θα μείνουν αφωσιωμένοι εις αυτόν μέχρι θανάτου, ενώ δεν ημπόρεσαν να τον παρακολουθήσουν καν εις τας τελευταίας αγωνιώδεις στιγμάς του. Αλλά τί κάμνει ο «πρᾶος και ταπεινός τη καρδία» Κύριος; Μεταδίδει εις τους μαθητάς του ειρήνην και Πνεύμα Άγιον και τους αναδεικνύει κηδεμόνας της οικουμένης και πνευματικούς άρχοντας ολοκλήρου της γης.

Και προς τον Πέτρον, που τον ηρνήθη τρίς, πώς συμπεριφέρθη μετά την ανάστασίν του ο Σωτήρ; Δεν του υπενθύμισε ούτε την άρνησιν ούτε τας συνθήκας της αρνήσεως. Αντιθέτως έδωσεν εντολήν εις τας μυροφόρους να μεταδώσουν ιδιαιτέρως εις τον Πέτρον το μέγα μήνυμα της αναστάσεως του. Εκείνος τον ήρνήθη. Ο Κύριος του ανταπέδωσε την μεγάλην αυτήν τιμήν. Τον είδε κατόπιν και συνεζήτησε μαζί

του εις τόνον φιλικόν. Τον ηρώτησεν, αν τον αγαπά περισσότερον από τους άλλους μαθητάς. Τον ηρώτησε μάλιστα τρεις φορές. Όχι διότι δεν εγνώριζεν ο Κύριος την αγαπώσαν καρδίαν του μαθητού, αλλά δια να δείξη ότι δεν ενθυμείται το μέγα παράπτωμά του, την άρνησιν, και δια να ανάγη περισσότερον την αγάπην εις την ψυχήν του Πέτρου, αφού προ ολίγων ημερών εκινδύνευσε να παγώση η αγάπη του προς τον διδάσκαλον.

Επάνω, λοιπόν, εις αυτά τα πράγματα ο Σωτήρ αποδεικνύεται ξένος προς κάθε ίχνος οργής, διδάσκει δε και νομοθετεί την πραότητα. Όταν προσευχώμεθα, λέγει, πρέπει να απομακρύνωμεν προηγουμένως την οργήν. Άλλοτε πάλιν διακηρύττει ότι δεν ημπορούμεν να λάβωμεν παρ' αυτού την άφεσιν των αμαρτιών, το κοινόν αυτό δώρον, το οποίον ήλθε να μας φέρη εκ του ουρανού, εάν αφίνωμεν την ψυχήν μας να κυριαρχήται από το πάθος της οργής και της μνησικακίας. Ημπορεί τα πάντα να κάμωμεν, να χύσωμεν ποταμούς ιδρωτών και δακρύνων, να παραδώσωμεν το σώμα μας εις το ξίφος και το πυρ, εάν κρατώμεν όμως την οργήν, συγχώρησιν ποτέ δεν θα επιτύχωμεν. Πόσην σημασίαν αποδίδει ο Κύριος εις την πραότητα, αποδεικνύεται από τους λόγους, που είπε κάποτε δια τον εαυτόν του: «Μάθετε απ' εμού ότι πράος είμι και ταπεινός τη καρδία και ευρήσετε ανάπαυσιν ταις ψυχαίς υμών» (Ματθ. ια' 29).

Θέλομεν ακόμη να μελετήσωμεν το ζήτημα της πραότητος; Δια να γίνωμεν μέτοχοι της μυστικής τραπέζης, πρέπεινα αισθανθώμεν φλογερόν πόθον. Και όταν όμως υπάρχη ο πόθος αυτός, δεν επιτρέπεται να προσέλθωμεν εις την θείαν Κοινωνίαν, εάν η ψυχή μας δεν είναι καθαρά από την οργήν και το μίσος. Διότι το τίμιον αίμα του Κυρίου, το οποίου εχύθη δια την συμφιλίωσιν των ανθρώπων, δεν ανέχεται εκείνους που είναι δούλοι εις τα πάθη της οργής και του θυμού. Άλλοτε το αίμα του Άβελ, που εχύθη από τον Κάιν, αφήκε φωνήν προς τον θεόν και εξήτησεν εκδίκησιν δια τον αδελφοκτόνον. Ο Κύριος, όταν επί του Σταυρού έχυνε το τίμιον αίμα του, αφήκε φωνήν προς τον Πατέρα του δια τους φονείς. Η φωνή του όμως δεν ήτο φωνή εκδικήσεως όπως του Άβελ, αλλά φωνή συγγνώμης και αγάπης. ...

Αγίου Νικολάου Καβάσιλα, «Η εν Χριστώ Ζωή ή Η Χριστιανική Ζωή», απόσπασμα, σελίδες 34 – 77, Εκδόσεις: Αδελφότης Θεολόγων «Η Ζωή», Αθήναι, 1964.

Επιμέλεια κειμένου: Μοναχή Θεοδοσία, Κωνσταντίνα Κυριακούλη.